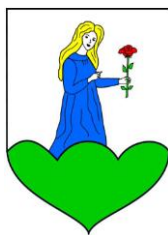

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Susz

Susz 2023

Zamawiający:

Gmina Susz
ul. Józefa Wybickiego 6
14-240 Susz

Wykonawca:

Westmor Consulting Urszula Wódkowska
Biuro: ul. Królewiecka 27, 87-800 Włocławek
Siedziba: ul. 1 Maja 1A, 87-704 Bądkowo

Zespół autorów pod kierownictwem Karoliny Drzewieckiej – Kierownika Projektu:
Joanna Kaszubska – Konsultant
Martyna Ciska – Analityk Stażysta

Spis treści

1. Metodologia.....	4
2. Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.....	9
1.1 Sfera społeczna	10
1.2 Sfera gospodarcza.....	31
1.3 Sfera przestrzenno-funkcjonalna.....	33
1.4 Sfera środowiskowa	40
1.5 Sfera techniczna	44
3. Potencjał i bariery gminy Susz.....	50
4. Podsumowanie wskaźników, wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji	51
Załączniki	64
Spis tabel i rysunków.....	65

1. Metodologia

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz.U. 2015 poz. 485 ze zm.) „rewitalizacja stanowi proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni i gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie gminnego programu rewitalizacji”.

Stan kryzysowy występuje w przypadku koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz co najmniej jednego z następujących negatywnych zjawisk:

- gospodarczych – w szczególności niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw lub
- środowiskowych – w szczególności przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, lub
- przestrzenno-funkcjonalnych – w szczególności niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej złego stanu technicznego, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niedostosowania infrastruktury do potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, niedoboru lub niskiej jakości terenów publicznych, lub
- technicznych – w szczególności degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności, ochrony środowiska i zapewniania dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Obszar gminy znajdujący się w stanie kryzysowym można wyznaczyć jako obszar zdegradowany. Następnie obszar obejmujący całość lub część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako

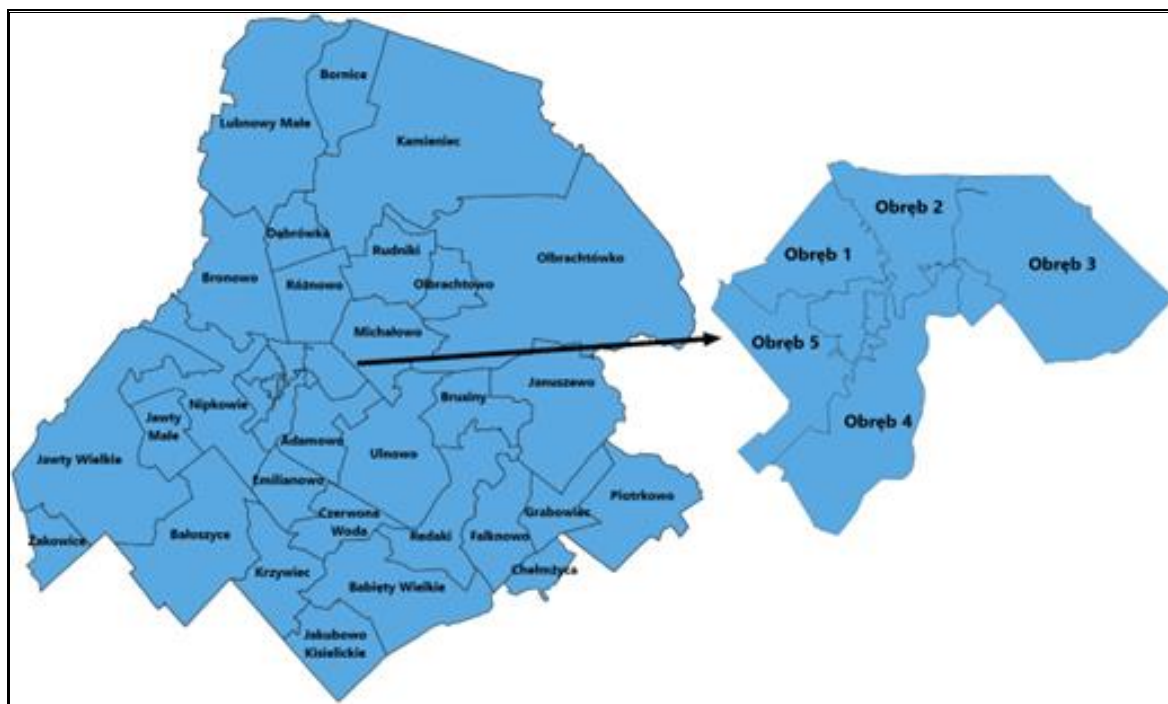
Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Susz

obszar rewitalizacji. Obszar ten nie może być większy niż 20% powierzchni gminy oraz zamieszkały przez więcej niż 30% liczby mieszkańców gminy.

Początkiem procesu rewitalizacji Gminy Susz jest przeprowadzenie diagnozy w celu wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

W celu przestrzennego zobrazowania wyników analizy, gminę Susz podzielono na jednostki osadnicze: sołectwa (na obszarze wiejskim) oraz obręby (na obszarze miejskim).

Rysunek 1. Podział gminy Susz na jednostki osadnicze

Źródło: Opracowanie własne

W poniższej tabeli zamieszczono wykaz ulic i miejscowości wchodzących w skład ustalonych jednostek osadniczych.

Tabela 1. Wykaz ulic i miejscowości wchodzących w skład jednostek osadniczych

Nazwa jednostki osadniczej	Ulice lub miejscowości wchodzące w skład jednostki osadniczej
Obszar wiejski gminy Susz	
Adamowo	Adamowo
Bałoszyce	Bałoszyce, Bałoszyce Małe, Wądoły
Babięty Wielkie	Babięty Małe, Babięty Wielkie
Bornice	Bornice
Bronowo	Bronowo
Brusiny	Brusiny, Brusiny Małe
Chelmyca	Chelmyca
Czerwona Woda	Czerwona Woda
Dąbrówka	Dąbrówka

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Susz

Nazwa jednostki osadniczej	Ulice lub miejscowości wchodzące w skład jednostki osadniczej
Emilianowo	Emilianowo, Emilianowo-Róża
Falknowo	Falknowo, Falknowo Małe
Grabowiec	Grabowiec
Jawty Małe	Jawty Małe
Jawty Wielkie	Jawty Wielkie, Wiśniówek
Jakubowo Kisi.	Jakubowo Kisielickie
Januszewo	Januszewo
Kamieniec	Kamieniec, Dolina, Piaski
Krzywiec	Krzywiec
Lubnowy Małe	Lubnowy Małe, Lubnowy Wielkie
Michałowo	Michałowo
Nipkowie	Nipkowie, Karolewo
Olbrachtowo	Olbrachtowo
Olbrachtówko	Olbrachtówko, Stawiec, Zieleń
Piotrkowo	Piotrkowo, Zofiówka
Redaki	Redaki, Różanka
Różnowo	Różnowo
Rudniki	Rudniki
Ulnowo	Ulnowo
Żakowice	Żakowice
Miasto Susz	
Obręb 1	Broniewskiego, Banachiewicza, Konopnickiej, Łąkowa, Bolesława Prusa, Os. Brzostowe, Polna, Prabucka, Pułaskiego, Piotra Skargi, Sienkiewicza, Sikorskiego, 11 Listopada, Ogrodowa, Wiśniowa, Czereśniowa, I.J. Kraszewskiego, Staffa, Tuwima, Konstytucji 3 Maja, H. Sucharskiego, Gdańska, Zacisza, Kard. S. Wyszyńskiego, M.C. Skłodowskiej, Galla Anonima, W. Jagiełły, Żwirki i Wigury, Mikołaja Reja, Adama Asnyka, Jana Brzechwy, Czesława Miłosza
Obręb 2	Bałtycka, Iławska, Kajki, Kościelna, Krótka, Podmurze, Stare Miasto, Szewska, Bursztynowa, Szmaragdowa, Rybacka, Wąska, Wiejska, Wodna, Św. Floriana, Kasztanowa, Lipowa, Klonowa, Dębowa, Jesionowa
Obręb 3	Kopernika, Kościuszki, Leśna, Osiedle Leśne, Pieniężnego, Magnolii, Stoneczna
Obręb 4	Piaskowa, Słowiańska, Mickiewicza, Os. J. Korczaka, Parkowa, Cedrowa, J. Wybickiego, Willowa, Żeromskiego, Konarskiego, J. Słowackiego, Plażowa, J. Kochanowskiego, Akacja, Jaśminowa, Kalinowa, Warmińska, Tartaczna
Obręb 5	Dworcowa, Piastowska, Koszarowa

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy Susz

Dla wydzielonych jednostek osadniczych pozyskano materiał statystyczny dostępny w zasobach Urzędu Miasta i Gminy w Suszu oraz Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, jak i specjalnie w tym celu wygenerowane przez instytucje zewnętrzne, m.in. Powiatowy Urząd Pracy w Iławie i Komenda Powiatowa Policji w Iławie.

Analizę występowania negatywnych zjawisk zachodzących na obszarze gminy Susz przeprowadzono w pięciu sferach, tj.: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-

funkcjonalnej oraz technicznej. Do każdej ze sfer zakwalifikowano następujące wskaźniki wyznaczone z uzyskanych danych.

Tabela 2. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie wraz z przyporządkowanymi im wagami

Obszar	Nazwa wskaźnika	Waga
Sfera społeczna		
Zaawansowanie procesu starzenia się ludności	Udział ludności w wieku od 0 do 18 lat włącznie w ludności ogółem na danym obszarze	3
Bezrobocie	Udział bezrobotnych w ludności w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze	1
	Udział osób bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	2
Długotrwałe bezrobocie	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	1
Niepełnosprawność	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	1
Ubóstwo	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	1
Niski poziom kapitału społecznego	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym, bądź niższym	1
Problemy w nauce	Udział 8-klasistów z wynikiem z egzaminu poniżej średniej dla gminy w ogólnej liczbie 8-klasistów	1
Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin	Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców na danym obszarze	1
Zagrożenie przestępczością	Wskaźnik przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze	1
Bezpieczeństwo w ruchu drogowym	Wskaźnik liczby wypadków drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze	3
Sfera gospodarcza		
Niski stopień przedsiębiorczości	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze	1
Sfera przestrzenno-funkcjonalna		
Infrastruktura sanitarno-kanalizacyjna	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	2
	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	1
	Udział budynków mieszkalnych korzystających z szamba względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	1
Dostęp do podstawowych usług społecznych	Lokalizacja na danym obszarze infrastruktury społecznej, w której świadczone są usługi publiczne i kulturalne	1
Sfera środowiskowa		
Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska	Waga zinwentaryzowanych i pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych przypadających na 1 budynek mieszkalny	1
Zła jakość powietrza atmosferycznego	Udział budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel	1
Sfera techniczna		

Obszar	Nazwa wskaźnika	Waga
Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową	Udział budynków publicznych z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową	1
Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy w złym stanie technicznym	1
	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy, które wymagają przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych	1

Źródło: Opracowanie własne

Uzyskane dane przeanalizowano pod kątem wskaźników ilościowych i jakościowych, porównując wartości średnie, charakterystyczne dla poszczególnych jednostek osadniczych i zestawiając je z przeciętnymi wartościami dla Gminy Susz – o występowaniu zjawiska kryzysowego decydowało czy wartość wskaźnika dla jednostki osadniczej jest gorsza od średniej wartości dla całej Gminy.

Następnie dla każdej jednostki osadniczej określono i zsumowano ze sobą liczbę wskaźników o wartości przypisanej wagi, które wskazywały na występowanie zjawiska kryzysowego.

Zdecydowano, iż dla sfery społecznej wyższe wagi będą miały takie problemy jak: zaawansowanie procesu starzenia się społeczeństwa, bezrobocie wśród osób z niepełnosprawnością, bezpieczeństwo w ruchu drogowym oraz w sferze przestrzenno-funkcjonalnej – infrastruktura sanitarno-kanalizacyjna. Problem starzenia się społeczeństwa powoduje brak zapewnienia w przyszłości aktywnych na rynku pracy zasobów ludzkich. Bezrobocie natomiast powoduje szereg skutków, m.in. spadek poziomu życia jednostek, spadek konsumpcji, czy też wzrost kosztów społecznych oraz powoduje problemy w innych sferach. Bezpieczeństwo w ruchu drogowym jest niezwykle ważne w życiu społeczności ze względu na liczbę wypadków, a co za tym idzie liczbę ofiar. Dostęp do sieci wodociągowej natomiast jest jednym z podstawowych elementów warunkujących rozwój mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na każdym terenie oraz gwarantuje wysoką jakość życia jego mieszkańcom.

Do obszaru zdegradowanego zaliczono jednostki osadnicze spełniające jednocześnie następujące kryteria:

- na terenie jednostki osadniczej suma wag wskaźników ze sfery społecznej, które wskazywały na występowanie zjawiska kryzysowego, wynosi co najmniej 9,
- na terenie jednostki osadniczej suma wag wskaźników z pozostałych sfer tj.: gospodarczej, środowiskowej, technicznej lub przestrzenno-funkcjonalnej, które wskazywały na występowanie zjawiska kryzysowego, wynosi co najmniej 2.

2. Delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

Dla poszczególnych jednostek osadniczych posłużono się takimi samymi kryteriami (wybrano te same wskaźniki). W tabelach prezentujących wskaźniki kolorem czerwonym oznaczono te jednostki osadnicze, dla których wartość wskaźnika jest gorsza od średniej dla gminy Susz (występowanie stanu kryzysowego), natomiast zielonym, dla których wartość wskaźnika jest wyższa od średniej dla gminy Susz (dobra sytuacja).

W poniższej tabeli przedstawiono główne parametry jednostek osadniczych, tj. powierzchnię oraz liczby ludności, z wyliczeniem udziału w powierzchni i populacji gminy Susz.

Tabela 3. Powierzchnia jednostek osadniczych wraz z liczbą ludności

Nazwa jednostki osadniczej	Powierzchnia jednostki osadniczej [ha]	% udziału powierzchni gminy	Liczba ludności jednostki osadniczej [osoba]	% udziału ludności gminy
Obszar wiejski gminy Susz	23 524,53	97,23%	6 450	54,88%
Adamowo	484,78	2,00%	260	2,21%
Babięty Wielkie	1 011,64	4,18%	267	2,27%
Bałoszyce	775,85	3,21%	431	3,67%
Bornice	604,60	2,50%	151	1,29%
Bronowo	930,52	3,85%	212	1,80%
Brusiny	472,66	1,95%	93	0,79%
Chełmżyca	195,75	0,81%	97	0,83%
Czerwona Woda	386,76	1,60%	67	0,57%
Dąbrówka	313,52	1,29%	136	1,16%
Emilianowo	332,36	1,37%	214	1,82%
Falknowo	555,88	2,30%	124	1,06%
Grabowiec	389,90	1,61%	82	0,70%
Jakubowo Kisielickie	550,92	2,28%	190	1,62%
Januszewo	1 094,87	4,52%	225	1,91%
Jawty Małe	362,31	1,50%	107	0,91%
Jawty Wielkie	1 926,02	7,96%	357	3,04%
Kamieniec	2 447,30	10,12%	506	4,31%
Krzywiec	242,94	1,00%	71	0,60%
Lubnowy Małe	1 715,02	7,09%	580	4,93%
Michałowo	610,43	2,52%	204	1,74%
Nipkowie	977,88	4,04%	310	2,64%
Olbrachtowo	282,18	1,17%	26	0,22%

Nazwa jednostki osadniczej	Powierzchnia jednostki osadniczej [ha]	% udziału powierzchni gminy	Liczba ludności jednostki osadniczej [osoba]	% udziału ludności gminy
Olbrachtówko	2 970,09	12,28%	171	1,45%
Piotrkowo	822,31	3,40%	324	2,76%
Redaki	759,84	3,14%	228	1,94%
Różnowo	496,35	2,05%	316	2,69%
Rudniki	507,09	2,10%	130	1,11%
Ulnowo	1 025,70	4,24%	484	4,12%
Żakowice	279,07	1,15%	87	0,74%
Miasto Susz	669,89	2,77%	5 303	45,12%
Obręb 1	78,97	0,33%	1 735	14,76%
Obręb 2	97,95	0,41%	794	6,76%
Obręb 3	206,42	0,85%	345	2,93%
Obręb 4	181,96	0,75%	1 504	12,80%
Obręb 5	104,59	0,43%	925	7,87%
Gmina Susz	24 194,42	100,00%	11 753	100,00%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta i Gminy w Suszu

1.1 Sfera społeczna

Na terenie gminy osoby dotknięte problemami społecznymi objęte są wsparciem Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej. Podstawowym jego celem jest rozpoznawanie i zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin, które własnym staraniem nie mogą lub nie są w stanie ich zaspokoić. Prowadzenie oddziaływań w środowisku ma na celu zapobieganie powstawaniu problemów społecznych oraz pomoc osobom korzystającym z pomocy społecznej w stworzeniu warunków życia odpowiadających godności człowieka. Wsparcia udziela się w formie rzeczowej, materialnej, a także w formie świadczonej pracy socjalnej.

Na terenie gminy prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”, która obejmuje ogół czynności podejmowanych przez pracowników socjalnych pomocy społecznej, Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Policję, Służbę Zdrowia, Oświatę oraz Zespół Interdyscyplinarny¹.

Osoby bezrobotne wspierane są przez Powiatowy Urząd Pracy w Iławie, który wprowadza różnego rodzaju formy wsparcia, wśród których można wyróżnić m.in.: pośrednictwo pracy, poradnictwo zawodowe, formy wspierające podnoszenie kwalifikacji.

¹ Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2019-2024.

W sferze społecznej wykorzystano 11 wskaźników, które zakwalifikowane zostały do 10 obszarów problemowych. Ich wykaz zamieszczono w poniższej tabeli.

Tabela 4. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie sfery społecznej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Zaawansowanie procesu starzenia się ludności	Udział ludności w wieku od 0 do 18 lat włącznie w ludności ogółem na danym obszarze
Bezrobocie	Udział bezrobotnych w ludności w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze
	Udział osób bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności w ogóle bezrobotnych na danym obszarze
Długotrwałe bezrobocie	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w ogóle bezrobotnych na danym obszarze
Niepełnosprawność	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców
Ubóstwo	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców
Niski poziom kapitału społecznego	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych
Problemy w nauce	Udział 8-klasistów z wynikiem z egzaminu poniżej średniej dla gminy w ogólnej liczbie 8-klasistów
Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin	Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców na danym obszarze
Zagrożenie przestępczością	Wskaźnik przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze
Bezpieczeństwo w ruchu drogowym	Wskaźnik liczby wypadków drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

Zaawansowanie procesu starzenia się ludności

W ramach demografii analizie poddano problem niekorzystnych zmian w strukturze demograficznej gminy tj. proces starzenia się społeczeństwa, polegający na spadku udziału osób w wieku przedprodukcyjnym.

Największym udziałem ludności w wieku od 0 do 18 lat włącznie w ludności ogółem spośród wszystkich jednostek charakteryzowało się sołectwo Bornice tj. 31,79%, najmniejszym natomiast Olbrachtowo tj. 7,69%.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą: Bałszyce, Chełmżyca, Dąbrówka, Emilianowo, Grabowiec, Jakubowo Kisielickie, Januszewo,

Olbrachtowo, Redaki, Różnowo oraz Obręb 1, Obręb 2, Obręb 3, Obręb 4 i Obręb 5. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika poniżej średniej dla gminy.

Tabela 5. Udział ludności w wieku od 0 do 18 lat włącznie w ludności ogółem na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Udział ludności w wieku od 0 do 18 lat włącznie w ludności ogółem na danym obszarze
Obszar gminy Susz	21,12%
Adamowo	25,38%
Babięty Wielkie	23,60%
Bałoszyce	19,95%
Bornice	31,79%
Bronowo	21,70%
Brusiny	30,11%
Chełmżyca	17,53%
Czerwona Woda	22,39%
Dąbrówka	20,59%
Emilianowo	21,03%
Falknowo	24,19%
Grabowiec	20,73%
Jakubowo Kisielickie	21,05%
Januszewo	19,11%
Jawty Małe	28,04%
Jawty Wielkie	24,65%
Kamieniec	21,15%
Krzywiec	22,54%
Lubnowy Małe	25,52%
Michałowó	24,02%
Nipkowie	27,74%
Olbrachtowo	7,69%
Olbrachtówko	25,15%
Piotrkowo	25,00%
Redaki	19,74%
Różnowo	20,25%
Rudniki	21,54%
Ulnowo	22,93%
Żakowice	21,84%
Obręb 1	19,25%
Obręb 2	18,26%
Obręb 3	18,55%
Obręb 4	17,69%

Nazwa jednostki osadniczej	Udział ludności w wieku od 0 do 18 lat włącznie w ludności ogółem na danym obszarze
Obręb 5	19,89%

Źródło: Opracowanie własne

Analiza powyższego wskaźnika wyodrębniła problem starzenia się lokalnego społeczeństwa oraz problem zapewnienia w najbliższej przyszłości aktywnych na rynku pracy zasobów ludzkich. Utrzymujące się ogólnopolskie trendy związane ze spadkiem ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym, przy jednoczesnym wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym, niekorzystnie wpłyną na obecną i przyszłą sytuację demograficzną gminy Susz. Bez podjęcia odpowiednich działań profilaktycznych, zmiany zachodzące w strukturze wiekowej mieszkańców mogą pociągać za sobą problemy dotyczące sukcesywnego i silnego wzrostu liczebności osób starszych. Te z kolei mogą skutkować nasileniem się problemów społecznych, dotyczących osoby starsze oraz wzrost wydatków budżetowych w zakresie opieki społecznej.

Bezrobocie, w tym bezrobocie długotrwałe

Bezrobocie jest miarą bieżącej siły roboczej, która nie jest zatrudniona, ale jest gotowa do pracy, poszukuje jej i jest zdolna do jej pracy. W ramach bezrobocia analizie poddano udział bezrobotnych w ludności w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) i od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni), udział bezrobotnych pozostających bez pracy przez ponad 12 miesięcy w ogólne bezrobotnych na danym obszarze oraz udział osób bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności.

Największym udziałem bezrobotnych w ludności w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) spośród wszystkich jednostek charakteryzowało się sołectwo Brusiny tj. 13,21%, najmniejszym natomiast Olbrachtowo tj. 0,00%.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą: Babięty Wielkie, Bałoszyce, Bronowo, Brusiny, Czerwona Woda, Falknowo, Jawty Małe, Jawty Wielkie, Krzywiec, Lubnowy Małe, Olbrachtówko, Piotrkowo, Redaki, Rudniki, Ulnowo, Żakowice oraz Obręb 3. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Tabela 6. Udział bezrobotnych w ludności w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Udział bezrobotnych w ludności w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze
Obszar gminy Susz	4,55%
Adamowo	3,75%

Nazwa jednostki osadniczej	Udział bezrobotnych w ludności w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze
Babięty Wielkie	5,59%
Bałoszyce	5,62%
Bornice	2,33%
Bronowo	4,69%
Brusiny	13,21%
Chełmżyca	1,52%
Czerwona Woda	4,88%
Dąbrówka	3,75%
Emilianowo	1,47%
Falknowo	5,48%
Grabowiec	3,85%
Jakubowo Kisielickie	3,97%
Januszewo	2,22%
Jawty Małe	5,71%
Jawty Wielkie	9,22%
Kamieniec	3,90%
Krzywiec	6,98%
Lubnowy Małe	5,67%
Michałowó	2,63%
Nipkowie	3,98%
Olbrachtowó	0,00%
Olbrachtówkó	4,76%
Piotrkowó	6,34%
Redaki	9,63%
Różnowó	3,98%
Rudniki	8,14%
Ulnowó	4,98%
Żakowice	12,28%
Obręb 1	3,20%
Obręb 2	4,09%
Obręb 3	7,22%
Obręb 4	3,79%
Obręb 5	3,75%

Źródło: Opracowanie własne

Najwyższy udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w ogóle bezrobotnych znajdował się w sołectwie Falknowo – 100,00%, natomiast najniższy – wynoszący 0,00% – w jednostkach Chełmżyca, Czerwona Woda, Dąbrówka, Emilinowo, Grabowiec, Januszewo oraz Olbrachtowo.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą: Bałoszyce, Bornice, Bronowo, Falknowo, Jakubowo Kisielickie, Kamieniec, Krzywiec, Lubnowy Małe, Różnowo, Ulnowo, Obręb 1, Obręb 4 oraz Obręb 5. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Tabela 7. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy przez ponad 12 miesięcy w ogóle bezrobotnych na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy przez ponad 12 miesięcy w ogóle bezrobotnych na danym obszarze
Obszar gminy Susz	36,68%
Adamowo	16,67%
Babięty Wielkie	22,22%
Bałoszyce	50,00%
Bornice	50,00%
Bronowo	50,00%
Brusiny	28,57%
Chełmżyca	0,00%
Czerwona Woda	0,00%
Dąbrówka	0,00%
Emilianowo	0,00%
Falknowo	100,00%
Grabowiec	0,00%
Jakubowo Kisielickie	40,00%
Januszewo	0,00%
Jawty Małe	25,00%
Jawty Wielkie	20,00%
Kamieniec	41,67%
Krzywiec	66,67%
Lubnowy Małe	60,00%
Michałow	33,33%
Nipkowie	28,57%
Olbrachtowo	0,00%
Olbrachtówko	20,00%
Piotrkowo	30,77%

Nazwa jednostki osadniczej	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy przez ponad 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych na danym obszarze
Redaki	23,08%
Różnowo	37,50%
Rudniki	14,29%
Ulnowo	61,54%
Żakowice	14,29%
Obręb 1	44,12%
Obręb 2	28,57%
Obręb 3	28,57%
Obręb 4	45,16%
Obręb 5	50,00%

Źródło: Opracowanie własne

Najwyższy udział bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności w ogólnej liczbie bezrobotnych znajdował się w sołectwie Krzywiec i wynosił 66,67%, natomiast najniższy – wynoszący 0,00% – w jednostkach Adamowo, Babięty Wielkie, Bornice, Bronowo, Chełmżyca, Czerwona Woda, Dąbrówka, Emilianowo, Jakubowo Kisielickie, Januszewo, Jawty Wielkie, Olbrachtowo, Olbrachtówko, Piotrkowo oraz Obręb 3.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze należą: Brusiny, Falknowo, Grabowiec, Jawty Małe, Kamieniec, Krzywiec, Michałowo, Nipkowie, Różnowo, Rudniki, Ulnowo, Żakowice, Obręb 2 oraz Obręb 5. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Tabela 8. Udział bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności w ogólnej liczbie bezrobotnych

Nazwa jednostki osadniczej	Udział bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności w ogólnej liczbie bezrobotnych
Obszar gminy Susz	9,09%
Adamowo	0,00%
Babięty Wielkie	0,00%
Bałoszyce	7,14%
Bornice	0,00%
Bronowo	0,00%
Brusiny	28,57%
Chełmżyca	0,00%
Czerwona Woda	0,00%
Dąbrówka	0,00%

Nazwa jednostki osadniczej	Udział bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności w ogólnej liczbie bezrobotnych
Emilianowo	0,00%
Falknowo	25,00%
Grabowiec	50,00%
Jakubowo Kisielickie	0,00%
Januszewo	0,00%
Jawty Małe	25,00%
Jawty Wielkie	0,00%
Kamieniec	16,67%
Krzywiec	66,67%
Lubnowy Małe	5,00%
Michałowo	33,33%
Nipkowie	28,57%
Olbrachtowo	0,00%
Olbrachtówko	0,00%
Piotrkowo	0,00%
Redaki	7,69%
Różnowo	12,50%
Rudniki	14,29%
Ulnowo	15,38%
Żakowice	14,29%
Obręb 1	8,82%
Obręb 2	9,52%
Obręb 3	0,00%
Obręb 4	6,45%
Obręb 5	10,00%

Źródło: Opracowanie własne

Analiza powyższych wskaźników wyodrębniła trzy problemy sfery społecznej dotyczącej lokalnego rynku pracy, a mianowicie bezrobocie, bezrobocie długookresowe oraz bezrobocie wśród osób niepełnosprawnych. Jednostkami osadniczymi szczególnie dotkniętymi problemami bezrobocia są wyżej wymienione, w których wskaźniki przyjęły niekorzystne wartości.

Należy zauważyć, że brak pracy jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych, a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Długotrwałe występowanie bezrobocia i jego skutków wpływa bezpośrednio na wydatki związane z pomocą

społeczną, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej Gminy Susz.

Niepełnosprawność

Zgodnie z ustawą z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami (Dz.U. 2022 poz. 2240), osoba ze szczególnymi potrzebami to osoba, która ze względu na swoje cechy zewnętrzne lub wewnętrzne, albo ze względu na okoliczności, w których się znajduje, musi podjąć dodatkowe działania lub zastosować dodatkowe środki w celu przezwyciężenia bariery, aby uczestniczyć w różnych sferach życia na zasadzie równości z innymi osobami.

W związku z powyższym osobami ze szczególnymi potrzebami są osoby narażone na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność.

Największym udziałem osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ludności ogółem spośród wszystkich jednostek charakteryzowała się jednostka Grabowiec tj. 6,10%, najmniejszym natomiast – wynoszącym 0,00% – jednostki: Adamowo, Czerwona Woda, Emilianowo, Falknowo oraz Olbrachtowo.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą: Babięty Wielkie, Bałoszyce, Brusiny, Chełmżyca, Grabowiec, Jakubowo Kisielickie, Januszewo, Jawty Małe, Krzywiec, Lubnowy Małe, Michałowo, Nipkowie, Olbrachtówko, Różnowo, Rudniki, Ulnowo oraz Żakowice. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Tabela 9. Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności

Nazwa jednostki osadniczej	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ludności ogółem
Obszar gminy Susz	1,30%
Adamowo	0,00%
Babięty Wielkie	1,87%
Bałoszyce	2,09%
Bornice	0,66%
Bronowo	0,47%
Brusiny	2,15%
Chełmżyca	4,12%
Czerwona Woda	0,00%
Dąbrówka	0,74%
Emilianowo	0,00%

Nazwa jednostki osadniczej	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności w ludności ogółem
Falknowo	0,00%
Grabowiec	6,10%
Jakubowo Kisielickie	1,58%
Januszewo	3,11%
Jawty Małe	5,61%
Jawty Wielkie	0,28%
Kamieniec	1,19%
Krzywiec	2,82%
Lubnowy Małe	1,38%
Michałowo	2,45%
Nipkowie	4,19%
Olbrachtowo	0,00%
Olbrachtówko	2,34%
Piotrkowo	1,23%
Redaki	0,44%
Różnowo	2,53%
Rudniki	3,08%
Ulnowo	2,27%
Żakowice	2,30%
Obręb 1	0,75%
Obręb 2	0,50%
Obręb 3	0,87%
Obręb 4	0,66%
Obręb 5	1,08%

Źródło: Opracowanie własne

Analiza powyższego wskaźnika wyodrębniła problem sfery społecznej dotyczący wysokiej liczby mieszkańców będących osobami ze szczególnymi potrzebami, a mianowicie niepełnosprawności. Jednostkami osadniczymi szczególnie dotkniętymi tym problemem są wyżej wymienione sołectwa, w których wskaźniki przyjęły niekorzystne wartości w porównaniu ze średnią gminną.

Mieszkańcy ze szczególnymi potrzebami są często narażeni na marginalizację lub dyskryminację m.in. ze względu na niepełnosprawność. To z kolei przekłada się na ich niskie zaangażowanie społeczne, ograniczone możliwości rozwoju, a w konsekwencji powoduje izolację społeczną mieszkańców dotkniętych niniejszym problemem.

Ubóstwo

Brak pracy, bierność zawodowa wpływa na wzrost liczebności beneficjentów pomocy społecznej. Największym udziałem osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w ludności ogółem spośród wszystkich jednostek charakteryzowała się jednostka Jawty Małe tj. 11,21%, najmniejszym natomiast jednostki Olbrachtowo oraz Obręb 3 tj. 0,00%.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą: wszystkie jednostki oprócz jednostek: Adamowo, Emilianowo, Michałowo, Olbrachtowo, Olbrachtówko, Ulnowo, Obręb 1, Obręb 2, Obręb 3, Obręb 4 oraz Obręb 5. Sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Tabela 10. Udział osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w ludności ogółem

Nazwa jednostki osadniczej	Udział osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w ludności ogółem
Obszar gminy Susz	2,88%
Adamowo	0,38%
Babięty Wielkie	8,61%
Bałoszyce	3,94%
Bornice	7,28%
Bronowo	3,30%
Brusiny	4,30%
Chełmżyca	6,19%
Czerwona Woda	4,48%
Dąbrówka	3,68%
Emilianowo	2,80%
Falknowo	6,45%
Grabowiec	7,32%
Jakubowo Kisielickie	6,32%
Januszewo	3,56%
Jawty Małe	11,21%
Jawty Wielkie	3,08%
Kamieniec	5,73%
Krzywiec	5,63%
Lubnowy Małe	6,55%
Michałowo	2,45%
Nipkowie	4,52%
Olbrachtowo	0,00%
Olbrachtówko	2,34%
Piotrkowo	4,94%
Redaki	4,39%

Nazwa jednostki osadniczej	Udział osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w ludności ogółem
Różnowo	4,43%
Rudniki	6,15%
Ulnowo	2,48%
Żakowice	3,45%
Obręb 1	0,81%
Obręb 2	0,63%
Obręb 3	0,00%
Obręb 4	0,60%
Obręb 5	1,51%

Źródło: Opracowanie własne

Zjawisko ubóstwa z jednej strony jest wynikiem określonych procesów społeczno-gospodarczych, z drugiej zaś strony samo potrafi generować nowe problemy w postaci izolacji społecznej, uzależnień czy przemocy w rodzinie, a także ograniczonych możliwości rozwoju i kształcenia mieszkańców.

Należy zauważyć, że ubóstwo, podobnie jak bezrobocie, jest przyczyną wielu bardzo niepokojących zjawisk społecznych, a także czynnikiem skutecznie ograniczającym popyt wewnętrzny. Długotrwałe występowanie ubóstwa i jego skutków wpływa bezpośrednio na wydatki związane z pomocą społeczną, jak również na pogorszenie wizerunku i atrakcyjności osiedleńczej i inwestycyjnej gminy Susz.

Niski poziom kapitału społecznego

Analizując poziom kapitału ludzkiego, wzięto pod uwagę udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym, bądź niższym.

Największym udziałem bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym spośród wszystkich jednostek charakteryzowały się jednostki: Falknowo oraz Grabowiec tj. 100,00%, najmniejszym natomiast Chełmżyca oraz Olbrachtowo tj. 0,00%.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą: Babięty Wielkie, Bornice, Czerwona Woda, Emilianowo, Falknowo, Grabowiec, Jawty Małe, Jawty Wielkie, Krzywiec, Lubnowy Małe, Olbrachtówko, Piotrkowo, Redaki, Różnowo, Żakowice oraz Obręb 5. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Tabela 11. Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych

Nazwa jednostki osadniczej	Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym
Obszar gminy Susz	37,30%
Adamowo	33,33%
Babięty Wielkie	55,56%
Bałoszyce	28,57%
Bornice	50,00%
Bronowo	33,33%
Brusiny	14,29%
Chełmżyca	0,00%
Czerwona Woda	50,00%
Dąbrówka	33,33%
Emilianowo	50,00%
Falknowo	100,00%
Grabowiec	100,00%
Jakubowo Kisielickie	20,00%
Januszewo	33,33%
Jawty Małe	75,00%
Jawty Wielkie	40,00%
Kamieniec	33,33%
Krzywiec	66,67%
Lubnowy Małe	45,00%
Michałowó	33,33%
Nipkowie	14,29%
Olbrachtowo	0,00%
Olbrachtówko	60,00%
Piotrkowo	61,54%
Redaki	69,23%
Różnowo	37,50%
Rudniki	28,57%
Ulnowo	7,69%
Żakowice	57,14%
Obręb 1	26,47%
Obręb 2	19,05%
Obręb 3	28,57%
Obręb 4	22,58%

Nazwa jednostki osadniczej	Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym
Obręb 5	55,00%

Źródło: Opracowanie własne

Analiza powyższego wskaźnika wyodrębniła problem sfery społecznej dotyczący niskiego kapitału społecznego, a mianowicie problemu z niskim poziomem wykształcenia wśród lokalnego społeczeństwa. Jednostkami osadniczymi szczególnie dotkniętymi tymi problemami są wyżej wymienione sołectwa i obręby, w których wskaźniki przyjęły niekorzystne wartości w porównaniu ze średnią gminną.

Niski poziom wykształcenia powoduje przede wszystkim bezrobocie oraz wykluczenie społeczne.

Problemy w nauce

W ramach problemów w nauce przeanalizowano udział 8-klasistów z wynikiem z egzaminu poniżej średniej dla gminy w ogólnej liczbie 8-klasistów, biorąc pod uwagę wyniki z przedmiotów: język polski, matematyka oraz język angielski. Jednostki, w których nie zamieszkiwali 8-klasiści zostały wyłączone z analizy.

Najwyższy udział 8-klasistów z wynikiem z egzaminu poniżej średniej dla gminy z przedmiotu język polski znajdował się w sołectwach Babięty Wielkie, Brusiny, Jakubowo Kisielickie, Michałowo oraz Różanowo i wynosił 100,00% natomiast najniższy – wynoszący 0,00% – w jednostkach Bałoszyce, Czerwona Woda, Redaki oraz Rudniki.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze należą: Babięty Wielkie, Brusiny, Emilianowo, Falknowo, Jakubowo Kisielickie, Krzywiec, Michałowo, Piotrkowo, Różnowo oraz Obręb 5. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Najwyższy udział 8-klasistów z wynikiem z egzaminu poniżej średniej dla gminy z przedmiotu matematyka znajdował się w sołectwach Babięty Wielkie, Brusiny oraz Januszewo i wynosił 100,00% natomiast najniższy – wynoszący 0,00% – w jednostkach: Czerwona Woda, Michałowo, Piotrkowo oraz Rudniki.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze należą: Babięty Wielkie, Brusiny, Januszewo, Jawty Wielkie, Lubnowy Małe, Ulnowo oraz Obręb 5. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Najwyższy udział 8-klasistów z wynikiem z egzaminu poniżej średniej dla gminy z przedmiotu język angielski znajdował się w sołectwach: Babięty Wielkie, Brusiny, Jakubowo Kisielickie,

Michałowu, Redaki oraz Rudniki i wynosił 100,00%, natomiast najniższy – wynoszący 0,00% – w jednostce Czerwona Woda.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze należą: Babięty Wielkie, Bałoszyce, Brusiny, Jakubowo Kisielickie, Lubnowy Małe, Michałowu, Redaki oraz Rudniki. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Tabela 12. Udział 8-klasistów z wynikiem z egzaminu poniżej średniej dla gminy w ogólnej liczbie 8-klasistów

Nazwa jednostki osadniczej	Udział 8-klasistów z wynikiem z egzaminu poniżej średniej dla gminy w ogólnej liczbie 8-klasistów		
	Przedmioty	Język polski	Matematyka
Obszar gminy Susz	58,59%	69,53%	67,97%
Adamowo	50,00%	37,50%	62,50%
Babięty Wielkie	100,00%	100,00%	100,00%
Bałoszyce	0,00%	50,00%	75,00%
Bornice	-	-	-
Bronowo	-	-	-
Brusiny	100,00%	100,00%	100,00%
Chełmżyca	-	-	-
Czerwona Woda	0,00%	0,00%	0,00%
Dąbrówka	-	-	-
Emilianowo	60,00%	60,00%	60,00%
Falknowo	75,00%	25,00%	50,00%
Grabowiec	-	-	-
Jakubowo Kisielickie	100,00%	50,00%	100,00%
Januszewo	33,33%	100,00%	66,67%
Jawty Małe	-	-	-
Jawty Wielkie	14,29%	71,43%	57,14%
Kamieniec	-	-	-
Krzywiec	66,67%	33,33%	66,67%
Lubnowy Małe	50,00%	80,00%	70,00%
Michałowu	100,00%	0,00%	100,00%
Nipkowie	22,22%	55,56%	33,33%
Olbrachtowo	-	-	-
Olbrachtówko	33,33%	33,33%	33,33%
Piotrkowo	66,67%	0,00%	33,33%

Nazwa jednostki osadniczej	Udział 8-klasistów z wynikiem z egzaminu poniżej średniej dla gminy w ogólnej liczbie 8-klasistów		
Redaki	0,00%	25,00%	100,00%
Różnowo	100,00%	50,00%	50,00%
Rudniki	0,00%	0,00%	100,00%
Ulnowo	55,56%	77,78%	66,67%
Żakowice	-	-	-
Obręb 1	28,00%	36,00%	24,00%
Obręb 2	55,56%	55,56%	44,44%
Obręb 3	50,00%	50,00%	33,33%
Obręb 4	27,50%	40,00%	35,00%
Obręb 5	66,67%	83,33%	58,33%

Źródło: Opracowanie własne

Problemy w nauce są powodem występowania negatywnych zjawisk społecznych takich, jak:

- bezrobocie – problemy w nauce mogą w przyszłości wpłynąć na niskie kwalifikacje zawodowe,
- izolacja i wykluczenie społeczne – problemy w nauce mogą wpłynąć na wykształcenie się u dzieci poczucia wyobcowania oraz poczucia „bycia gorszym” od rówieśników – jest to szczególnie widoczne w momencie, gdy młodzież z terenów wiejskich i małych miast zaczyna uczęszczać do placówek ponadgimnazjalnych zlokalizowanych na terenie większych ośrodków miejskich.

Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin

W ramach bezpieczeństwa funkcjonowania rodzin przeanalizowano udział liczby Niebieskich Kart w ludności ogółem na danym obszarze. Niebieska Karta to procedura podejmowana i prowadzona przez zespół osób będących przedstawicielami jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem istnienia przemocy w rodzinie. Zakończenie procedury Niebieskiej Karty następuje w momencie ustania przemocy w rodzinie wraz z zrealizowaniem indywidualnego planu pomocy oraz w przypadku, gdy grupa robocza rozstrzygnie o braku zasadności podejmowania działań pomocowych.

Największy wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców spośród wszystkich jednostek osiągnęła jednostka Czerwona Woda tj. 2,99, najmniejszy natomiast – wynoszący 0,00 – jednostki: Adamowo, Babięty Wielkie, Bronowo, Brusiny, Chełmżyca, Dąbrówka, Falknowo, Grabowiec, Jawty Małe, Jawty Wielkie, Lubnowy Małe, Olbrachtowo, Olbrachtówko, Różnowo, Rudniki, Żakowice oraz Obręb 3.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą: Bornice, Czerwona Woda, Emilianowo, Jakubowo Kisielickie, Januszewo, Krzywiec, Michałowo, Nipkowie, Piotrkowo, Redaki, Obręb 1 oraz Obręb 2. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Tabela 13. Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców

Nazwa jednostki osadniczej	Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców
Obszar gminy Susz	0,42
Adamowo	0,00
Babięty Wielkie	0,00
Bałoszyce	0,23
Bornice	2,65
Bronowo	0,00
Brusiny	0,00
Chełmżyca	0,00
Czerwona Woda	2,99
Dąbrówka	0,00
Emilianowo	0,47
Falknowo	0,00
Grabowiec	0,00
Jakubowo Kisielickie	0,53
Januszewo	0,89
Jawty Małe	0,00
Jawty Wielkie	0,00
Kamieniec	0,20
Krzywiec	1,41
Lubnowy Małe	0,00
Michałowo	0,49
Nipkowie	0,97
Olbrachtowo	0,00
Olbrachtówko	0,00
Piotrkowo	0,62
Redaki	0,44
Różnowo	0,00
Rudniki	0,00
Ulnowo	0,21
Żakowice	0,00
Obręb 1	0,75
Obręb 2	1,39

Nazwa jednostki osadniczej	Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców
Obręb 3	0,00
Obręb 4	0,20
Obręb 5	0,11

Źródło: Opracowanie własne

Analiza powyższych wskaźników wyodrębniła problem sfery społecznej związany z bezpieczeństwem funkcjonowania rodzin, a mianowicie przemocą w rodzinie. Jednostkami osadniczymi szczególnie dotkniętymi problemem są wyżej wymienione, w których wskaźniki przyjęły niekorzystne wartości.

Przemoc w rodzinie jest poważnym problemem społecznym, który może prowadzić do obrażeń, chorób psychicznych i fizycznych, a nawet śmierci. Osoby, które padają ofiarą przemocy w rodzinie, często doświadczają nie tylko bólu fizycznego, ale także traumy emocjonalnej i utraty poczucia bezpieczeństwa. Ważne jest, aby przemoc w rodzinie była ujawniana i zwalczana.

Przestępczość

Za bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy Susz odpowiada Komisariat Policji w Suszu. Najwyższym wskaźnikiem przestępstw popełnionych na danym obszarze na 100 mieszkańców spośród wszystkich jednostek charakteryzowała się jednostka Obręb 1 tj. 4,84, najmniejszym natomiast – wynoszącym 0,00 – jednostki Bornice, Czerwona Woda, Emilianowo, Januszewo, Krzywiec, Nipkowie, Olbrachtowo, Olbrachtówko, Żakowice, Obręb 2, Obręb 3, Obręb 4 oraz Obręb 5.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą: Adamowo, Babięty Wielkie, Bałoszyce, Brusiny, Chełmżyca, Falknowo, Grabowiec, Jakubowo Kisielickie, Piotrkowo, Redaki, Różnowo, Rudniki, Ulnowo oraz Obręb 1. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Tabela 14. Wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców

Nazwa jednostki osadniczej	Wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców
Obszar gminy Susz	1,55
Adamowo	4,23
Babięty Wielkie	2,65
Bałoszyce	1,88
Bornice	0,00
Bronowo	1,40
Brusiny	3,09

Nazwa jednostki osadniczej	Wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców
Chełmżyca	4,21
Czerwona Woda	0,00
Dąbrówka	0,68
Emilianowo	0,00
Falknowo	1,60
Grabowiec	3,61
Jakubowo Kisielickie	2,05
Januszewo	0,00
Jawty Małe	0,98
Jawty Wielkie	1,31
Kamieniec	1,33
Krzywiec	0,00
Lubnowy Małe	0,17
Michałowó	0,48
Nipkowie	0,00
Olbrachtowo	0,00
Olbrachtówko	0,00
Piotrkowo	2,43
Redaki	4,00
Różnowo	1,92
Rudniki	3,05
Ulnowo	2,47
Żakowice	0,00
Obręb 1	4,84
Obręb 2	0,00
Obręb 3	0,00
Obręb 4	0,00
Obręb 5	0,00

Źródło: Opracowanie własne

Jednostkami osadniczymi gminy Susz szczególnie dotkniętymi problemami sfery społecznej związanej z bezpieczeństwem publicznym są wyżej wymienione sołectwa i obręby, w których wskaźniki przyjęły niekorzystne wartości w porównaniu ze średnią gminną.

Wyżej wymienione problemy społeczne prowadzą do izolacji i wykluczenia społecznego, co z kolei niesie ze sobą bardzo poważne skutki. Wśród nich należy wskazać m.in. niewypełnianie ról społecznych, niekorzystanie z zasobów publicznych, niezabezpieczanie własnej egzystencji w godny sposób. Konsekwencją braku działań

mających na celu ograniczenie wykluczenia społecznego jest izolacja społeczna, ubożenie i ubóstwo oraz utrata poczucia godności. Postępująca izolacja i ubożenie mogą prowadzić do poszerzania kręgu osób korzystających z pomocy społecznej, a także wzrostu przestępczości.

Bezpieczeństwo na drogach

Obsługa komunikacyjna gminy Susz oparta jest na istniejącym układzie dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych.

Przez obszar gminy przebiegają następujące ciągi komunikacyjne:

- drogi wojewódzkie nr 515 i 521,
- drogi powiatowe,
- drogi gminne.

Wyżej wskazane szlaki komunikacyjne reprezentują różny stan techniczny, dlatego wymagane jest podjęcie prac modernizacyjnych na drogach posiadających zły stan nawierzchni lub nawierzchnię nieutwardzoną. Ponadto ważnym aspektem bezpieczeństwa w ruchu drogowym stanowi kompleksowa infrastruktura towarzysząca obejmująca oświetlenie uliczne, prawidłowe oznakowanie, oznaczone przejścia dla pieszych, chodniki i ścieżki rowerowe. Kwestię bezpieczeństwa drogowego w gminie Susz scharakteryzowano za pomocą zestawienia liczby kolizji drogowych.

Największym wskaźnikiem liczby wypadków drogowych na 100 mieszkańców na danym obszarze spośród wszystkich jednostek charakteryzowało się Falknowo tj. 1,60, najmniejszym natomiast wszystkie jednostki oprócz Adamowa, Falknowa, Redaków, Różnowa, Obrębu 2 oraz Obrębu 5, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Tabela 15. Wskaźnik liczby wypadków na 100 mieszkańców

Nazwa jednostki osadniczej	Wskaźnik liczby wypadków na 100 mieszkańców
Obszar gminy Susz	0,08
Adamowo	0,77
Babięty Wielkie	0,00
Bałoszyce	0,00
Bornice	0,00
Bronowo	0,00
Brusiny	0,00
Chelmżyca	0,00
Czerwona Woda	0,00

Nazwa jednostki osadniczej	Wskaźnik liczby wypadków na 100 mieszkańców
Dąbrówka	0,00
Emilianowo	0,00
Falknowo	1,60
Grabowiec	0,00
Jakubowo Kisielickie	0,00
Januszewo	0,00
Jawty Małe	0,00
Jawty Wielkie	0,00
Kamieniec	0,00
Krzywiec	0,00
Lubnowy Małe	0,00
Michałowó	0,00
Nipkowie	0,00
Olbrachtowo	0,00
Olbrachtówko	0,00
Piotrkowo	0,00
Redaki	0,89
Różnowo	0,32
Rudniki	0,00
Ulnowo	0,00
Żakowice	0,00
Obręb 1	0,00
Obręb 2	0,13
Obręb 3	0,00
Obręb 4	0,00
Obręb 5	0,11

Źródło: Opracowanie własne

Jednostkami osadniczymi gminy Susz szczególnie dotkniętymi problemami sfery społecznej związanej z bezpieczeństwem na drogach są wyżej wymienione sołectwa i obręby, w których wskaźniki przyjęły niekorzystne wartości w porównaniu ze średnią gminną.

Należy wskazać, że problemy w zakresie bezpieczeństwa na drogach wynikających m.in. z ich stanu technicznego i wyposażenia w infrastrukturę towarzyszącą (oświetlenie uliczne, oznakowanie, przejścia dla pieszych, ścieżki rowerowe i chodniki) powodują utrwalanie się i pogłębianie sytuacji w pozostałych sferach. Ponadto złej jakości infrastruktura drogowa pośrednio wpływa również na problemy związane z bezrobociem i niewystarczającą

liczbą podmiotów gospodarczych. Dobrej jakości infrastruktura drogowa zachęca do poszukiwania pracy także poza obszarem gminy. Z kolei z punktu widzenia przedsiębiorców, jest ona ważnym aspektem brany pod uwagę przy wyborze miejsca prowadzenia działalności gospodarczej.

1.2 Sfera gospodarcza

Rozwój miejscowej gospodarki jest szczególnie istotny dla mieszkańców, głównie ze względu na szansę zmniejszenia stopy bezrobocia i wzrost poziomu jakości życia. Atrakcyjność gminy dla inwestorów związana jest dostępnością również terenów pod inwestycje. Gmina posiada wyznaczone w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego tereny inwestycyjne o funkcji mieszkaniowej i techniczno-produkcyjne.

W sferze gospodarczej wykorzystano 1 wskaźnik, który zakwalifikowany został do 1 obszaru problemowego.

Tabela 16. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie sfery gospodarczej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Niski stopień przedsiębiorczości	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze

Źródło: Opracowanie własne

Niski stopień przedsiębiorczości

Największym wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie spośród wszystkich jednostek charakteryzowała się jednostka Obręb 3 tj. 15,98, najmniejszym natomiast – wynoszącym 0,00 – Olbrachtowo.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą: Babięty Wielkie, Bałoszyce, Bronowo, Brusiny, Chełmżyca, Czerwona Woda, Falknowo, Jakubowo Kisielickie, Januszewo, Jawty Małe, Jawty Wielkie, Kamieniec, Krzywiec, Lubnowy Małe, Michałowo, Olbrachtowo, Olbrachtówko, Piotrkowo, Redaki, Rudniki, Ulnowo, Żakowice oraz Obręb 1. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika poniżej średniej dla gminy.

Tabela 17. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze

Nazwa jednostki osadniczej	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze
Obszar gminy Susz	7,40
Adamowo	9,38
Babięty Wielkie	6,21
Bałoszyce	6,43
Bornice	10,47
Bronowo	2,34
Brusiny	1,89
Chełmżyca	4,55
Czerwona Woda	4,88
Dąbrówka	7,50
Emilianowo	9,56
Falknowo	6,85
Grabowiec	7,69
Jakubowo Kisielickie	4,76
Januszewo	2,96
Jawty Małe	5,71
Jawty Wielkie	5,99
Kamieniec	3,90
Krzywiec	2,33
Lubnowy Małe	2,83
Michałowo	4,39
Nipkowie	10,23
Olbrachtowo	0,00
Olbrachtówko	4,76
Piotrkowo	2,93
Redaki	5,19
Różnowo	8,96
Rudniki	4,65
Ulnowo	2,30
Żakowice	1,75
Obręb 1	7,07
Obręb 2	13,42

Nazwa jednostki osadniczej	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze
Obręb 3	15,98
Obręb 4	11,51
Obręb 5	8,07

Źródło: Opracowanie własne

Jednostkami osadniczymi gminy Susz szczególnie dotkniętymi problemami sfery gospodarczej związanej z aktywnością gospodarczą są wyżej wymienione sołectwa i obręby, w których wskaźniki przyjęły niekorzystne wartości w porównaniu ze średnią gminną.

Niewystarczająca liczba podmiotów gospodarczych jest główną przyczyną powstawania bezrobocia, które z kolei pociąga za sobą wiele negatywnych zjawisk w sferze społecznej (ubóstwo, dysfunkcje społeczne, duża liczba beneficjentów pomocy społecznej). Problemem jest głównie ograniczona liczba zakładów produkcyjnych i usługowych na obszarach wiejskich, gdzie brakuje alternatyw w stosunku do zatrudnienia w rolnictwie, które nie zapewnia wystarczającej podaży pracy.

1.3 Sfera przestrzenno-funkcjonalna

Dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnej jest jednym z podstawowych elementów warunkujących rozwój mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na każdym terenie oraz gwarantuje wysoką jakość życia jego mieszkańcom. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej powinna następować stopniowo, a w pierwszej kolejności objąć obszary o większych skupiskach mieszkańców, gdzie jest to uzasadnione i opłacalne ekonomicznie.

Z kolei infrastruktura społeczna jest niezwykle istotnym elementem wpływającym na poprawę standardu jakości życia. Jest miejscem spotkań lokalnej społeczności oraz ich integracji i aktywizacji.

W sferze przestrzenno-funkcjonalnej wykorzystano 4 wskaźniki, które zakwalifikowane zostały do 2 obszarów problemowych.

Tabela 18. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie sfery przestrzenno-funkcjonalnej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Infrastruktura sanitarno-kanalizacyjna	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru
	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru

Obszar	Nazwa wskaźnika
	Udział budynków mieszkalnych korzystających z szamba względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru
Dostęp do podstawowych usług	Lokalizacja na danym obszarze infrastruktury społecznej, w której świadczone są usługi publiczne i kulturalne

Źródło: Opracowanie własne

Infrastruktura sanitarno-kanalizacyjna

W ramach sfery przestrzenno-funkcjonalnej pod uwagę wzięto stan wyposażenia budynków mieszkalnych gminy Susz w sieć wodociągową i kanalizacyjną, a także w przydomowe oczyszczalnie ścieków i szamba. Dostęp do sieci wodno-kanalizacyjnej jest jednym z podstawowych elementów warunkujących rozwój mieszkalnictwa i przedsiębiorczości na każdym terenie oraz gwarantuje wysoką jakość życia jego mieszkańcom. Rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej powinna następować stopniowo, a w pierwszej kolejności objąć obszary o większych skupiskach mieszkańców, gdzie jest to uzasadnione i opłacalne ekonomicznie.

Najwyższym udziałem budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru spośród wszystkich jednostek charakteryzowały się jednostki: Bałoszyce, Bronowo, Chełmżyca, Dąbrówka, Grabowiec, Januszewo, Jawty Małe, Kamieniec, Lubnowy Małe oraz Piotrkowo, tj. 100%, najmniejszym natomiast – wynoszącym 69,23% – Obręb 5.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze należą: Bronowo, Brusiny, Czerwona Woda, Emilianowo, Falknowo, Jakubowo Kisielickie, Jawty Wielkie, Krzywiec, Michałowo, Nipkowie, Olbrachtowo, Redaki, Różnowo, Rudniki, Obszar 2 oraz Obszar 5. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika poniżej średniej dla gminy.

Tabela 19. Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru

Nazwa jednostki osadniczej	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru
Obszar gminy Susz	91,90%
Adamowo	95,52%
Babięty Wielkie	92,42%
Bałoszyce	100,00%
Bornice	100,00%
Bronowo	76,60%
Brusiny	70,00%

Nazwa jednostki osadniczej	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru
Chelmżyca	100,00%
Czerwona Woda	89,47%
Dąbrówka	100,00%
Emilianowo	81,36%
Falknowo	87,50%
Grabowiec	100,00%
Jakubowo Kisielickie	81,82%
Januszewo	100,00%
Jawty Małe	100,00%
Jawty Wielkie	87,65%
Kamieniec	100,00%
Krzywiec	85,00%
Lubnowy Małe	100,00%
Michałowó	91,49%
Nipkowie	79,31%
Olbrachtowo	75,00%
Olbrachtówko	97,30%
Piotrkowo	100,00%
Redaki	77,59%
Różnowo	91,18%
Rudniki	88,24%
Ulnowo	93,75%
Żakowice	94,44%
Obręb 1	96,68%
Obręb 2	91,07%
Obręb 3	96,84%
Obręb 4	93,57%
Obręb 5	69,23%

Źródło: Opracowanie własne

Najwyższym udziałem budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru spośród wszystkich jednostek charakteryzowała się jednostka Obręb 1 tj. 96,21%, najmniejszym natomiast – wynoszącym 0,00% – Chelmżyca.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze należą: Babięty Wielkie, Bornice, Brusiny, Chelmżyca, Czerwona Woda, Emilianowo, Falknowo,

Grabowiec, Jakubowo Kisielickie, Jawty Małe, Jawty Wielkie, Krzywiec, Lubnowy Małe, Michałowo, Piotrkowo, Redaki, Różnowo oraz Żakowice. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika poniżej średniej dla gminy.

Tabela 20. Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków

Nazwa jednostki osadniczej	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków
Obszar gminy Susz	65,96%
Adamowo	70,15%
Babięty Wielkie	4,55%
Bałoszyce	85,71%
Bornice	2,86%
Bronowo	70,21%
Brusiny	55,00%
Chelmżyca	0,00%
Czerwona Woda	31,58%
Dąbrówka	85,71%
Emilianowo	61,02%
Falknowo	6,25%
Grabowiec	7,69%
Jakubowo Kisielickie	11,36%
Januszewo	96,15%
Jawty Małe	61,90%
Jawty Wielkie	45,68%
Kamieniec	84,62%
Krzywiec	35,00%
Lubnowy Małe	53,45%
Michałowo	63,83%
Nipkowie	68,97%
Olbrachtowo	75,00%
Olbrachtówko	72,97%
Piotrkowo	46,15%
Redaki	10,34%
Różnowo	8,82%
Rudniki	76,47%
Ulnowo	78,13%

Nazwa jednostki osadniczej	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków
Żakowice	11,11%
Obręb 1	96,21%
Obręb 2	89,29%
Obręb 3	88,42%
Obręb 4	87,86%
Obręb 5	88,46%

Źródło: Opracowanie własne

Najwyższym udziałem budynków mieszkalnych korzystających z szamba względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru spośród wszystkich jednostek charakteryzowały się jednostki Chełmżyca oraz Falknowo tj. 100,00%, najmniejszym natomiast – wynoszącym 0,00% – Dąbrówka, Januszewo, Kamieniec, Nipkowie oraz Olbrachtówko.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze należą: Babięty Wielkie, Bornice, Chełmżyca, Czerwona Woda, Falknowo, Grabowiec, Jakubowo Kisielickie, Jawty Małe, Jawty Wielkie, Krzywiec, Lubnowy Małe, Olbrachtowo, Piotrkowo, Redaki, Różnowo oraz Żakowice. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Tabela 21. Udział budynków mieszkalnych korzystających z szamba

Nazwa jednostki osadniczej	Udział budynków mieszkalnych korzystających z szamba
Obszar gminy Susz	25,22%
Adamowo	22,39%
Babięty Wielkie	80,30%
Bałoszyce	14,29%
Bornice	80,00%
Bronowo	4,26%
Brusiny	5,00%
Chełmżyca	100,00%
Czerwona Woda	57,89%
Dąbrówka	0,00%
Emilianowo	6,78%
Falknowo	100,00%
Grabowiec	73,08%
Jakubowo Kisielickie	84,09%

Nazwa jednostki osadniczej	Udział budynków mieszkalnych korzystających z szamba
Januszewo	0,00%
Jawty Małe	95,24%
Jawty Wielkie	41,98%
Kamieniec	0,00%
Krzywiec	65,00%
Lubnowy Małe	84,48%
Michałowó	6,38%
Nipkowie	0,00%
Olbrachtowo	37,50%
Olbrachtówko	0,00%
Piotrkowo	38,46%
Redaki	75,86%
Różnowo	73,53%
Rudniki	11,76%
Ulnowo	25,00%
Żakowice	88,89%
Obręb 1	0,24%
Obręb 2	1,79%
Obręb 3	1,05%
Obręb 4	5,71%
Obręb 5	5,77%

Źródło: Opracowanie własne

Analiza powyższych wskaźników wyodrębniła problem sfery przestrzenno-funkcjonalnej związany z infrastrukturą sanitarno-kanalizacyjną. Jednostkami osadniczymi szczególnie dotkniętymi problemami związanymi z tą infrastrukturą są wyżej wymienione, w których wskaźniki przyjęły niekorzystne wartości.

Brak podłączenia do sieci wodociągowej, czy też kanalizacyjnej może prowadzić do wielu problemów zdrowotnych. Alternatywą do sieci kanalizacyjnej są przydomowe oczyszczalnie ścieków oraz szamba. Szamba mają negatywny wpływ na środowisko związany z możliwością zanieczyszczenia wód gruntowych, powierzchniowych, a także gleb.

Dostęp do podstawowych usług

Problem niewystarczającego dostępu do podstawowych usług na obszarze gminy Susz przedstawiono za pomocą wskaźnika jakościowego dotyczącego lokalizacji w danej jednostce osadniczej infrastruktury społecznej, w której świadczone są usługi publiczne i kulturalne.

Wyniki analizy wskaźnikowej w sferze przestrzenno-funkcjonalnej przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela 22. Lokalizacja na danym obszarze infrastruktury społecznej, w której świadczone są usługi publiczne i kulturalne

Nazwa jednostki osadniczej	Lokalizacja na danym obszarze infrastruktury społecznej, w której świadczone są usługi publiczne i kulturalne
Obszar gminy Susz	-
Adamowo	NIE
Babięty Wielkie	TAK
Bałoszyce	TAK
Bornice	TAK
Bronowo	TAK
Brusiny	TAK
Chelmżyca	TAK
Czerwona Woda	TAK
Dąbrówka	NIE
Emilianowo	TAK
Falknowo	NIE
Grabowiec	NIE
Jakubowo Kisielickie	TAK
Januszewo	TAK
Jawty Małe	NIE
Jawty Wielkie	TAK
Kamieniec	TAK
Krzywiec	TAK
Lubnowy Małe	TAK
Michałow	TAK
Nipkowie	TAK
Olbrachtowo	TAK
Olbrachtówko	NIE
Piotrkowo	TAK
Redaki	TAK
Różnowo	TAK
Rudniki	NIE
Ulnowo	TAK
Żakowice	TAK

Nazwa jednostki osadniczej	Lokalizacja na danym obszarze infrastruktury społecznej, w której świadczone są usługi publiczne i kulturalne
Obręb 1	TAK
Obręb 2	TAK
Obręb 3	NIE
Obręb 4	NIE
Obręb 5	TAK

Źródło: Opracowanie własne

Przedstawiona powyżej analiza wskaźnikowa wykazała, że na terenie gminy Susz występuje problem niewystarczającego dostępu do podstawowych usług. Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą: Adamowo, Dąbrówka, Falknowo, Grabowiec, Jawty Małe, Olbrachtówko, Rudniki, Obręb 3 oraz Obręb 4. W wymienionych jednostkach nie znajduje się infrastruktura społeczna obejmująca m.in. świetlice wiejskie, w których mogłyby być świadczone usługi publiczne i kulturalne. Infrastruktura ta zapewniałaby również mieszkańcom miejsce wspólnego spędzania czasu wolnego oraz organizowania lokalnych spotkań lub uroczystości, sprzyjających budowaniu więzi sąsiedzkich, lokalnej integracji oraz wzrostowi zaangażowania w sprawy lokalne.

1.4 Sfera środowiskowa

Jednym z elementów efektywnego zarządzania rozwojem jest zrównoważony rozwój gospodarki wraz z ochroną środowiska. Kwestia jakości stanu środowiska i jego estetyki jest ważna dla jakości i komfortu życia.

W sferze środowiskowej wykorzystano 2 wskaźniki, które zakwalifikowane zostały do 2 obszarów problemowych.

Tabela 23. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie sfery środowiskowej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska	Waga zinwentaryzowanych i pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych przypadających na 1 budynek mieszkalny
Zła jakość powietrza	Udział budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel

Źródło: Opracowanie własne

Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska

Problem obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska na obszarze gminy Susz przedstawiono za pomocą wskaźnika dotyczącego wagi

zinwentaryzowanych i pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych przypadających na 1 budynek mieszkalny.

Najwyższy wynik dotyczący wagi zinwentaryzowanych i pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych przypadający na 1 budynek osiągnęło sołectwo Falknowo – 6 188,44 Mg, najmniejszy natomiast – wynoszący 6,91 Mg – Obręb 3.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze należą wszystkie jednostki oprócz takich jak: Brusiny, Emilianowo, Olbrachtowo, Piotrkowo, Redaki, Obręb 1, Obręb 2, Obręb 3, Obręb 4 i Obręb 5. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Tabela 24. Waga zinwentaryzowanych i pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych przypadających na 1 budynek mieszkalny

Nazwa jednostki osadniczej	Waga zinwentaryzowanych i pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych przypadających na 1 budynek mieszkalny
Obszar gminy Susz	1 064,18
Adamowo	1 441,57
Babięty Wielkie	1 791,82
Bałoszyce	2 674,71
Bornice	1 405,71
Bronowo	1 634,68
Brusiny	973,50
Chelmżyca	1 700,83
Czerwona Woda	1 950,00
Dąbrówka	2 740,71
Emilianowo	975,76
Falknowo	6 188,44
Grabowiec	2 552,88
Jakubowo Kisielickie	1 685,80
Januszewo	2 163,46
Jawty Małe	1 987,14
Jawty Wielkie	1 710,49
Kamieniec	3 944,23
Krzywiec	2 133,00
Lubnowy Małe	2 121,72
Michałowo	1 326,38
Nipkowie	1 309,66

Nazwa jednostki osadniczej	Waga zinwentaryzowanych i pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych przypadających na 1 budynek mieszkalny
Olbrachtowo	802,50
Olbrachtówko	1 600,95
Piotrkowo	1400,77
Redaki	850,09
Różnowo	1 914,71
Rudniki	3 199,41
Ulnowo	2 224,69
Żakowice	2 365,83
Obręb 1	8,34
Obręb 2	7,44
Obręb 3	6,91
Obręb 4	10,49
Obręb 5	236,28

Źródło: Opracowanie własne

Analiza powyższego wskaźnika wyodrębniła problem sfery środowiskowej związany z obecnością odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska, a mianowicie występujących na terenie gminy wyrobów azbestowych. Jednostkami osadniczymi szczególnie dotkniętymi tym problemem są wyżej wymienione, w których wskaźniki przyjęły niekorzystne wartości.

Obecność wyrobów azbestowych na terenie gminy może stanowić poważne zagrożenie dla zdrowia mieszkańców i środowiska. Azbest jest materiałem, który był szeroko stosowany w przeszłości w budownictwie, ze względu na swoje właściwości, takie jak wysoka odporność na ogień, kwas czy chemikalia. Jednakże, obecnie wiadomo, że azbest jest szkodliwy dla zdrowia człowieka i może powodować choroby płuc, takie jak raka płuc czy pylicę azbestową.

W związku z tym, ważne jest, aby Gmina podjęła odpowiednie kroki w celu usunięcia wyrobów azbestowych z jej terenu.

Zła jakość powietrza

Problem złej jakości powietrza atmosferycznego na obszarze gminy Susz przedstawiono za pomocą wskaźnika udziału budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel.

Największym wskaźnikiem udziału budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel z wynikiem 100,00% wykazały się jednostki: Bałszyce, Bornice, Bronowo, Brusiny, Chełmżyca, Dąbrówka, Falknowo, Grabowiec, Januszewo, Jawty Małe, Jawty Wielkie,

Kamieniec, Krzywiec, Lubnowy Małe, Michałowo, Nipkowie, Olbrachtówko, Piotrkowo, Redaki, Różnowo, Rudniki oraz Ulnowo, natomiast najmniejszym wskaźnikiem Obręb 4.

Do jednostek osadniczych, które charakteryzują się sytuacją kryzysową w tej sferze, należą: wszystkie wymienione wyżej jednostki z największym wskaźnikiem oraz jednostki takie jak: Czerwona Woda i Jakubowo Kisielice. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Tabela 25. Udział budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel

Nazwa jednostki osadniczej	Udział budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel
Obszar gminy Susz	88,48%
Adamowo	79,10%
Babięty Wielkie	87,88%
Bałoszyce	100,00%
Bornice	100,00%
Bronowo	100,00%
Brusiny	100,00%
Chełmżyca	100,00%
Czerwona Woda	94,74%
Dąbrówka	100,00%
Emilianowo	84,75%
Falknowo	100,00%
Grabowiec	100,00%
Jakubowo Kisielickie	90,91%
Januszewo	100,00%
Jawty Małe	100,00%
Jawty Wielkie	100,00%
Kamieniec	100,00%
Krzywiec	100,00%
Lubnowy Małe	100,00%
Michałowo	100,00%
Nipkowie	100,00%
Olbrachtowo	75,00%
Olbrachtówko	100,00%
Piotrkowo	100,00%
Redaki	100,00%
Różnowo	100,00%

Nazwa jednostki osadniczej	Udział budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel
Rudniki	100,00%
Ulnowo	100,00%
Żakowice	83,33%
Obręb 1	77,73%
Obręb 2	75,00%
Obręb 3	75,79%
Obręb 4	74,29%
Obręb 5	100,00%

Źródło: Opracowanie własne

Problemy w sferze środowiskowej są ściśle powiązane z wcześniej przedstawionymi problemami w sferze gospodarczej i społecznej. Brak pracy przekłada się na złą sytuację finansową mieszkańców gminy Susz, a to z kolei wpływa na zły stan budynków oraz rodzaj i jakość paliwa, za pomocą którego mieszkańcy się ogrzewają (mieszkańcy wybierają paliwa tańsze i gorszej jakości, co przekłada się na ilość gazów i pyłów emitowanych do atmosfery i w konsekwencji wpływa na pogorszenie jakości powietrza).

1.5 Sfera techniczna

Sfera techniczna gminy obejmuje szeroki zakres zagadnień związanych z infrastrukturą i usługami technicznymi, m.in. są to drogi oraz budynki.

W sferze technicznej wykorzystano 3 wskaźniki, które zakwalifikowane zostały do 2 obszarów problemowych.

Tabela 26. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie sfery technicznej

Obszar	Nazwa wskaźnika
Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową	Udział budynków publicznych z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową
Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy w złym stanie technicznym
	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy, które wymagają przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych

Źródło: Opracowanie własne

Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową

Z analizy dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową wyłączono jednostki, na terenie których nie funkcjonują budynki publiczne.

Najwyższym udziałem budynków publicznych z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową spośród wszystkich jednostek – wynoszącym 100,00% – charakteryzowały się jednostki: Bałoszyce, Bronowo, Emilianowo, Jawty Wielkie, Kamieniec, Lubnowy Małe, Michałowo, Różnowo, Żakowice oraz Obręb 2, a najniższym jednostki: Bornice, Brusiny, Chełmżyca, Czerwona Woda, Januszewo, Krzywiec, Nipkowie, Olbrachtowo, Żakowice oraz Obręb 1 – wynoszące 0,00%.

Jednostki osadnicze charakteryzujące się sytuacją kryzysową w tej sferze to: Babięty Wielkie, Bornice, Brusiny, Chełmżyca, Czerwona Woda, Jakubowo Kisielickie, Januszewo, Krzywiec, Nipkowie, Olbrachtowo, Piotrkowo, Redaki, Żakowice oraz Obręb 1. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika poniżej średniej dla gminy.

Tabela 27. Udział budynków publicznych z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową

Nazwa jednostki osadniczej	Udział budynków publicznych z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową
Obszar gminy Susz	57,89%
Adamowo	-
Babięty Wielkie	50,00%
Bałoszyce	100,00%
Bornice	0,00%
Bronowo	100,00%
Brusiny	0,00%
Chełmżyca	0,00%
Czerwona Woda	0,00%
Dąbrówka	-
Emilianowo	100,00%
Falknowo	-
Grabowiec	-
Jakubowo Kisielickie	50,00%
Januszewo	0,00%
Jawty Małe	-
Jawty Wielkie	100,00%
Kamieniec	100,00%
Krzywiec	0,00%
Lubnowy Małe	100,00%
Michałowo	100,00%
Nipkowie	0,00%

Nazwa jednostki osadniczej	Udział budynków publicznych z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową
Olbrachtowo	0,00%
Olbrachtówko	-
Piotrkowo	50,00%
Redaki	50,00%
Różnowo	100,00%
Rudniki	-
Ulnowo	100,00%
Żakowice	0,00%
Obręb 1	0,00%
Obręb 2	100,00%
Obręb 3	-
Obręb 4	-
Obręb 5	83,33%

Źródło: Opracowanie własne

Analiza powyższego wskaźnika wyodrębniła problem sfery technicznej związany z brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową. Jednostkami osadniczymi szczególnie dotkniętymi tym problemem są wyżej wymienione, w których wskaźniki przyjęły niekorzystne wartości.

Osoby z niepełnosprawnościami ruchowymi często napotykają na liczne trudności w przemieszczaniu się, korzystaniu z budynków publicznych. Dostosowanie budynków do ich potrzeb jest ważne z punktu widzenia integracji społecznej i zapewnienia im równych szans na korzystanie z usług publicznych i prywatnych.

Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych

Degradację stanu technicznego obiektów budowlanych oceniono na podstawie dwóch wskaźników, tj. udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy w złym stanie technicznym oraz udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy, które wymagają przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych. Z analizy degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych wyłączono jednostki, które nie znajdują się w mieszkaniowym zasobie gminy.

Najwyższym udziałem budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy w złym stanie technicznym spośród wszystkich jednostek – wynoszącym 66,67% – charakteryzuje się Obręb 3, a najniższym udziałem jednostki: Emilianowo, Krzywiec, Lubnowy Małe i Obręb 1 z wynikiem 0,00%.

Jednostki osadnicze charakteryzujące się sytuacją kryzysową w tej sferze to: Obręb 2 i Obręb 3. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Tabela 28. Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy w złym stanie technicznym

Nazwa jednostki osadniczej	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy w złym stanie technicznym
Obszar gminy Susz	5,88%
Adamowo	-
Babięty Wielkie	-
Bałoszyce	-
Bornice	-
Bronowo	-
Brusiny	-
Chelmżyca	-
Czerwona Woda	-
Dąbrówka	-
Emilianowo	0,00%
Falknowo	-
Grabowiec	-
Jakubowo Kisielickie	-
Januszewo	-
Jawty Małe	-
Jawty Wielkie	-
Kamieniec	-
Krzywiec	0,00%
Lubnowy Małe	0,00%
Michałowo	-
Nipkowie	-
Olbrachtowo	-
Olbrachtówko	-
Piotrkowo	-
Redaki	-
Różnowo	-
Rudniki	-
Ulnowo	-

Nazwa jednostki osadniczej	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy w złym stanie technicznym
Żakowice	-
Obręb 1	0,00%
Obręb 2	8,33%
Obręb 3	66,67%
Obręb 4	-
Obręb 5	-

Źródło: Opracowanie własne

Najwyższym udziałem budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy, które wymagają przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych spośród wszystkich jednostek – wynoszącym 100,00% – charakteryzują się jednostki: Emilianowo oraz Krzywiec, a najniższym udziałem jednostki: Lubnowy Małe, Obręb 1 i Obręb 3 z wynikiem 0,00%.

Jednostki osadnicze charakteryzujące się sytuacją kryzysową w tej sferze to: Emilianowo, Krzywiec oraz Obręb 2. W tym przypadku sytuacja kryzysowa odznacza się wartością wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Tabela 29. Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy, które wymagają prac termomodernizacyjnych

Nazwa jednostki osadniczej	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy, które wymagają prac termomodernizacyjnych
Obszar gminy Susz	17,65%
Adamowo	-
Babięty Wielkie	-
Bałoszyce	-
Bornice	-
Bronowo	-
Brusiny	-
Chelmżyca	-
Czerwona Woda	-
Dąbrówka	-
Emilianowo	100,00%
Falknowo	-
Grabowiec	-
Jakubowo Kisielickie	-
Januszewo	-

Nazwa jednostki osadniczej	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy, które wymagają prac termomodernizacyjnych
Jawty Małe	-
Jawty Wielkie	-
Kamieniec	-
Krzywiec	100,00%
Lubnowy Małe	0,00%
Michałowo	-
Nipkowie	-
Olbrachtowo	-
Olbrachtówko	-
Piotrkowo	-
Redaki	-
Różnowo	-
Rudniki	-
Ulnowo	-
Żakowice	-
Obręb 1	0,00%
Obręb 2	33,33%
Obręb 3	0,00%
Obręb 4	-
Obręb 5	9,09%

Źródło: Opracowanie własne

Analiza powyższych wskaźników wyodrębniła problem sfery technicznej związany z degradacją stanu technicznego budynków mieszkalnych. Jednostkami osadniczymi szczególnie dotkniętymi tym problemem są wyżej wymienione, w których wskaźniki przyjęły niekorzystne wartości.

Degradacja stanu technicznego budynków mieszkalnych powoduje wiele niebezpieczeństw, takich jak osunięcia się stropów, pęknięcia w ścianach, wypadki związane z awariami instalacji gazowych i elektrycznych oraz wiele innych zagrożeń. Przyczyny degradacji stanu technicznego budynków mieszkalnych mogą być różne. W niektórych przypadkach jest to wynik braku odpowiedniej konserwacji, w innych zaś wynika z braku funduszy na przeprowadzenie niezbędnych napraw. Aby zapobiec degradacji stanu technicznego budynków mieszkalnych, konieczne jest przeprowadzenie regularnych kontroli stanu technicznego budynków oraz ich konserwacja.

3. Potencjał i bariery gminy Susz

W poniższej tabeli przedstawiono syntetyczne zestawienie kluczowych potencjałów i barier na terenie gminy Susz w podziale na sferę społeczną, gospodarczą, techniczną, przestrzenno-funkcjonalną i środowiskową ze wskazaniem obszarów (analizowanych sołectw i obrębów), których dotyczy dany potencjał lub bariera. Potencjały i bariery w wielu kwestiach występują w kilku sferach ze względu na to, że jednocześnie wywierają wpływ na więcej niż jedną sferę.

Tabela 30. Kluczowe potencjały i bariery na terenie gminy Susz

Sfera	Potencjał	Bariery
Spoleczna	<ul style="list-style-type: none"> Potencjał instytucji pomocy społecznej na rzecz realizacji programów aktywizujących i integrujących społeczności lokalne, Miejsca z potencjałem dla tworzenia oferty kulturalno-sportowo-rekreacyjnej, Położenie na szlaku dróg wojewódzkich i powiatowych, które zapewnią dogodne połączenie z pobliskimi ośrodkami miejskimi, Dostęp do infrastruktury wodno-kanalizacyjnej, sprzyjający osiedlaniu się, Zaangażowanie mieszkańców w działalność pozarządową, Zmniejszająca się ilość kolizji drogowych odzwierciedlających stan bezpieczeństwa na drogach; 	<ul style="list-style-type: none"> Niechęć do zmiany, dostosowania się do norm społecznych i brak włączenia w życie społeczności części mieszkańców obszarów zdegradowanych, Bierność i apatia obecna w środowiskach dotkniętych bezrobociem, przestępczością i problemami społecznymi, Międzypokoleniowe przekazywanie negatywnych wzorców i zachowań w rodzinach z dysfunkcjami społecznymi, Przewaga postaw roszczeniowych nad chęcią korzystania z oferty aktywizującej w środowiskach dotkniętych różnymi formami wykluczenia, Podstawowa oferta kulturalno-sportowo-rekreacyjna, która jednak nie zaspakaja potrzeb osób z terenów zdegradowanych, Ograniczone możliwości ekonomiczne mieszkańców w zakresie finansowania modernizacji infrastruktury technicznej budynków, w tym rozwiązania problemu niskiej emisji, Starzenie się społeczeństwa, Niski udział osób w wieku przedprodukcyjnym w ludności ogółem, co tworzy problem zapewnienia w przyszłości aktywnych na rynku pracy zasobów ludzkich.
Gospodarcza	<ul style="list-style-type: none"> Dobrze rozwinięta sieć dróg, która zapewnia dogodne połączenia z innymi ośrodkami miejskimi. 	<ul style="list-style-type: none"> Bierność i apatia obecna w środowiskach dotkniętych bezrobociem i problemami społecznymi, Przewaga postaw roszczeniowych nad chęcią korzystania z oferty aktywizującej w środowiskach dotkniętych różnymi formami wykluczenia, Niski poziom przedsiębiorczości mieszkańców głównie na obszarach wiejskich, Słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw.
Środowiskowa	<ul style="list-style-type: none"> Atrakcyjne walory przyrodnicze, Walory krajobrazowe sprzyjające osiedlaniu się, Brak zgłoszeń dotyczących dzikich wysypisk śmieci, zagrażających 	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczone możliwości ekonomiczne mieszkańców w zakresie finansowania modernizacji infrastruktury technicznej budynków, w tym rozwiązania problemu niskiej emisji,

Sfera	Potencjał	Bariery
	zdrowiu mieszkańców i środowisku naturalnemu.	<ul style="list-style-type: none"> Ryzyko przedostawania się nieczystości z bezodpływowych zbiorników – szamb do wód i gleby.
Przestrzenno - funkcjonalna	<ul style="list-style-type: none"> Wystarczająco rozwinięta infrastruktura drogowa, Infrastruktura społeczna na podstawowym poziomie, Funkcjonujący we wszystkich jednostkach osadniczych transport publiczny, Lokalizacja w większości jednostek osadniczych terenów publicznych (parki, skwery, place zabaw), Bardzo dobrze rozwinięta infrastruktura wodociągowa; Częściowe kanalizowanie miasta Susz. 	<ul style="list-style-type: none"> Zły stan części dróg oraz niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę towarzyszącą, Duża gęstość zaludnienia oznaczająca wysoki stopień intensywności użytkowania danego obszaru, główne miasta Susz; Braki w infrastrukturze społecznej przeznaczonej na działania aktywizujące lokalną społeczność, Braki w infrastrukturze społecznej, w której świadczone są usługi publiczne i kulturalne, Niewystarczająco rozwinięta infrastruktura kanalizacyjna na terenie gminy Susz.
Techniczna	<ul style="list-style-type: none"> Budynki mieszkalne będące w zasobie gminy głównie w dobrym stanie technicznym. 	<ul style="list-style-type: none"> Ograniczone możliwości ekonomiczne mieszkańców w zakresie finansowania modernizacji infrastruktury technicznej budynków, w tym rozwiązania problemu niskiej emisji, Ograniczony dostęp osób niepełnosprawnych do budynków publicznych, Budynki publiczne wymagające przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych.

Źródło: Opracowanie własne

4. Podsumowanie wskaźników, wyznaczenie obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji

W tym podrozdziale przedstawiono zbiorcze zestawienie wszystkich zdiagnozowanych problemów w podziale na poszczególne sołectwa i obręby na terenie gminy Susz. W ramach diagnozy czynników i zjawisk kryzysowych zidentyfikowano problemy w sferze społecznej, gospodarczej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej.

Sołectwa i obręby, w których zdiagnozowano dany problem, czyli wartość wyliczonego wskaźnika była gorsza niż średnia dla gminy Susz, oznaczono kolorem czerwonym. Kolorem zielonym oznaczono sołectwa i obręby, dla których wyliczona wartość wskaźnika kształtowała się korzystnie na tle średniej dla gminy Susz. Zbiorcze zestawienie wskaźników na podstawie, których określono problemy na terenie jednostek osadniczych gminy Susz przedstawiono w tabeli poniżej.

Tabela 31. Zbiorcze zestawienie wskaźników określających problemy gminy Susz w roku 2021

Sfery	Sfera społeczna												
	Cechy szczegółowe sfery (problemy)	Zaawansowanie procesu starzenia się ludności	Bezrobocie		Długotrwałe bezrobocie	Niepełnosprawność	Ubóstwo	Niski poziom kapitału społecznego	Problemy w nauce ²			Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin	Zagrożenie przestępczością
Jednostka osadnicza	Udział ludności w wieku od 0 do 18 lat włącznie w ludności ogółem na danym obszarze	Udział bezrobotnych w ludności w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze	Udział osób bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym	Udział 8-klasistów z wynikiem z egzaminu poniżej średniej dla gminy w ogólnej liczbie 8-klasistów			Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców na danym obszarze	Wskaźnik przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze	Wskaźnik liczby wypadków drogowych na 100 mieszkańców w na danym obszarze
								Język polski	Matematyka	Język angielski			
Waga wskaźnika	3	1	2	1	1	1	1	1			1	1	3
Adamowo	25,38%	3,75%	0,00%	16,67%	0,00%	0,38%	33,33%	50,00%	37,50%	62,50%	0,00	4,23	0,77
Babięty Wielkie	23,60%	5,59%	0,00%	22,22%	1,87%	8,61%	55,56%	100,00%	100,00%	100,00%	0,00	2,65	0,00
Bałszyce	19,95%	5,62%	7,14%	50,00%	2,09%	3,94%	28,57%	0,00%	50,00%	75,00%	0,23	1,88	0,00
Bornice	31,79%	2,33%	0,00%	50,00%	0,66%	7,28%	50,00%	-	-	-	2,65	0,00	0,00
Bronowo	21,70%	4,69%	0,00%	50,00%	0,47%	3,30%	33,33%	-	-	-	0,00	1,40	0,00
Brusiny	30,11%	13,21%	28,57%	28,57%	2,15%	4,30%	14,29%	100,00%	100,00%	100,00%	0,00	3,09	0,00
Chełmżyca	17,53%	1,52%	0,00%	0,00%	4,12%	6,19%	0,00%	-	-	-	0,00	4,21	0,00

² Problemy w nauce określono jako przekroczenie wskaźnika co najmniej jednego z wymienionych przedmiotów na egzaminie 8-klasistów.

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Susz

Sfery	Sfera społeczna												
	Cechy szczegółowe sfery (problemy)	Zaawansowanie procesu starzenia się ludności	Bezrobocie		Długotrwałe bezrobocie	Niepełnosprawność	Ubóstwo	Niski poziom kapitału społecznego	Problemy w nauce ²			Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin	Zagrożenie przestępczością
Jednostka osadnicza	Udział ludności w wieku od 0 do 18 lat włącznie w ludności ogółem na danym obszarze	Udział bezrobotnych w ludności w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze	Udział osób bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym	Udział 8-klasistów z wynikiem z egzaminu poniżej średniej dla gminy w ogólnej liczbie 8-klasistów			Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców na danym obszarze	Wskaźnik przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze	Wskaźnik liczby wypadków drogowych na 100 mieszkańców w na danym obszarze
								Język polski	Matematyka	Język angielski			
Waga wskaźnika	3	1	2	1	1	1	1	1			1	1	3
Czerwona Woda	22,39%	4,88%	0,00%	0,00%	0,00%	4,48%	50,00%	0,00%	0,00%	0,00%	2,99	0,00	0,00
Dąbrówka	20,59%	3,75%	0,00%	0,00%	0,74%	3,68%	33,33%	-	-	-	0,00	0,68	0,00
Emilianowo	21,03%	1,47%	0,00%	0,00%	0,00%	2,80%	50,00%	60,00%	60,00%	60,00%	0,47	0,00	0,00
Falknowo	24,19%	5,48%	25,00%	100,00%	0,00%	6,45%	100,00%	75,00%	25,00%	50,00%	0,00	1,60	1,60
Grabowiec	20,73%	3,85%	50,00%	0,00%	6,10%	7,32%	100,00%	-	-	-	0,00	3,61	0,00
Jakubowo Kisielickie	21,05%	3,97%	0,00%	40,00%	1,58%	6,32%	20,00%	100,00%	50,00%	100,00%	0,53	2,05	0,00
Januszewo	19,11%	2,22%	0,00%	0,00%	3,11%	3,56%	33,33%	33,33%	100,00%	66,67%	0,89	0,00	0,00
Jawty Małe	28,04%	5,71%	25,00%	25,00%	5,61%	11,21%	75,00%	-	-	-	0,00	0,98	0,00
Jawty Wielkie	24,65%	9,22%	0,00%	20,00%	0,28%	3,08%	40,00%	14,29%	71,43%	57,14%	0,00	1,31	0,00

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Susz

Sfery	Sfera społeczna												
	Cechy szczegółowe sfery (problemy)	Zaawansowanie procesu starzenia się ludności	Bezrobocie		Długotrwałe bezrobocie	Niepełnosprawność	Ubóstwo	Niski poziom kapitału społecznego	Problemy w nauce ²			Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin	Zagrożenie przestępczością
Jednostka osadnicza	Udział ludności w wieku od 0 do 18 lat włącznie w ludności ogółem na danym obszarze	Udział bezrobotnych w ludności w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze	Udział osób bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym	Udział 8-klasistów z wynikiem z egzaminu poniżej średniej dla gminy w ogólnej liczbie 8-klasistów			Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców na danym obszarze	Wskaźnik przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze	Wskaźnik liczby wypadków drogowych na 100 mieszkańców w na danym obszarze
								Język polski	Matematyka	Język angielski			
Waga wskaźnika	3	1	2	1	1	1	1	1			1	1	3
Kamieniec	21,15%	3,90%	16,67%	41,67%	1,19%	5,73%	33,33%	-	-	-	0,20	1,33	0,00
Krzywiec	22,54%	6,98%	66,67%	66,67%	2,82%	5,63%	66,67%	66,67%	33,33%	66,67%	1,41	0,00	0,00
Lubnowy Małe	25,52%	5,67%	5,00%	60,00%	1,38%	6,55%	45,00%	50,00%	80,00%	70,00%	0,00	0,17	0,00
Michałowo	24,02%	2,63%	33,33%	33,33%	2,45%	2,45%	33,33%	100,00%	0,00%	100,00%	0,49	0,48	0,00
Nipkowie	27,74%	3,98%	28,57%	28,57%	4,19%	4,52%	14,29%	22,22%	55,56%	33,33%	0,97	0,00	0,00
Olbrachtowo	7,69%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	-	-	-	0,00	0,00	0,00
Olbrachtówko	25,15%	4,76%	0,00%	20,00%	2,34%	2,34%	60,00%	33,33%	33,33%	33,33%	0,00	0,00	0,00
Piotrkowo	25,00%	6,34%	0,00%	30,77%	1,23%	4,94%	61,54%	66,67%	0,00%	33,33%	0,62	2,43	0,00
Redaki	19,74%	9,63%	7,69%	23,08%	0,44%	4,39%	69,23%	0,00%	25,00%	100,00%	0,44	4,00	0,89

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Susz

Sfery	Sfera społeczna												
Cechy szczegółowe sfery (problemy)	Zaawansowanie procesu starzenia się ludności	Bezrobocie		Długotrwałe bezrobocie	Niepełnosprawność	Ubóstwo	Niski poziom kapitału społecznego	Problemy w nauce ²			Bezpieczeństwo funkcjonowania rodzin	Zagrożenie przestępczością	Bezpieczeństwo w ruchu drogowym
Jednostka osadnicza	Udział ludności w wieku od 0 do 18 lat włącznie w ludności ogółem na danym obszarze	Udział bezrobotnych w ludności w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze	Udział osób bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział bezrobotnych pozostających bez pracy ponad 12 miesięcy w ogóle bezrobotnych na danym obszarze	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu niepełnosprawności w ogólnej liczbie mieszkańców	Udział osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców	Udział osób bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym	Udział 8-klasistów z wynikiem z egzaminu poniżej średniej dla gminy w ogólnej liczbie 8-klasistów			Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców na danym obszarze	Wskaźnik przestępstw popełnionych na 100 mieszkańców na danym obszarze	Wskaźnik liczby wypadków drogowych na 100 mieszkańców w na danym obszarze
		Język polski	Matematyka	Język angielski									
Waga wskaźnika	3	1	2	1	1	1	1	1			1	1	3
Różnowo	20,25%	3,98%	12,50%	37,50%	2,53%	4,43%	37,50%	100,00%	50,00%	50,00%	0,00	1,92	0,32
Rudniki	21,54%	8,14%	14,29%	14,29%	3,08%	6,15%	28,57%	0,00%	0,00%	100,00%	0,00	3,05	0,00
Ulnowo	22,93%	4,98%	15,38%	61,54%	2,27%	2,48%	7,69%	55,56%	77,78%	66,67%	0,21	2,47	0,00
Żakowice	21,84%	12,28%	14,29%	14,29%	2,30%	3,45%	57,14%	-	-	-	0,00	0,00	0,00
Obręb 1	19,25%	3,20%	8,82%	44,12%	0,75%	0,81%	26,47%	28,00%	36,00%	24,00%	0,75	4,84	0,00
Obręb 2	18,26%	4,09%	9,52%	28,57%	0,50%	0,63%	19,05%	55,56%	55,56%	44,44%	1,39	0,00	0,13
Obręb 3	18,55%	7,22%	0,00%	28,57%	0,87%	0,00%	28,57%	50,00%	50,00%	33,33%	0,00	0,00	0,00
Obręb 4	17,69%	3,79%	45,16%	6,45%	0,66%	0,60%	22,58%	27,50%	40,00%	35,00%	0,20	0,00	0,00
Obręb 5	19,89%	3,75%	50,00%	10,00%	1,08%	1,51%	55,00%	66,67%	83,33%	58,33%	0,11	0,00	0,11

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Susz

Sfery	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna				Sfera środowiskowa		Sfera techniczna		
Cechy szczególne sfery (problemy)	Niski stopień przedsiębiorczości	Infrastruktura sanitarno-kanalizacyjna			Dostęp do podstawowych usług	Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska	Zła jakość powietrza	Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową	Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych	
Jednostka osadnicza	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	Udział budynków mieszkalnych korzystających z szamba względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	Lokalizacja na danym obszarze infrastruktury społecznej, w której świadczone są usługi publiczne i kulturalne	Waga zinwentaryzowanych i pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych przypadających na 1 budynek mieszkalny	Udział budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel	Udział budynków publicznych z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy w złym stanie technicznym	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy, które wymagają przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych
Waga wskaźnika	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Adamowo	9,38	95,52%	70,15%	22,39%	NIE	1 441,57	79,10%	-	-	-
Babięty Wielkie	6,21	92,42%	4,55%	80,30%	TAK	1 791,82	87,88%	50,00%	-	-
Bałszyce	6,43	100,00%	85,71%	14,29%	TAK	2 674,71	100,00%	100,00%	-	-
Bornice	10,47	100,00%	2,86%	80,00%	TAK	1 405,71	100,00%	0,00%	-	-
Bronowo	2,34	76,60%	70,21%	4,26%	TAK	1 634,68	100,00%	100,00%	-	-
Brusiny	1,89	70,00%	55,00%	5,00%	TAK	973,50	100,00%	0,00%	-	-
Chełmżyca	4,55	100,00%	0,00%	100,00%	TAK	1 700,83	100,00%	0,00%	-	-
Czerwona Woda	4,88	89,47%	31,58%	57,89%	TAK	1 950,00	94,74%	0,00%	-	-

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Susz

Sfery	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna				Sfera środowiskowa		Sfera techniczna		
Cechy szczególne sfery (problemy)	Niski stopień przedsiębiorczości	Infrastruktura sanitarno-kanalizacyjna			Dostęp do podstawowych usług	Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska	Zła jakość powietrza	Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową	Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych	
Jednostka osadnicza	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	Udział budynków mieszkalnych korzystających z szamba względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	Lokalizacja na danym obszarze infrastruktury społecznej, w której świadczone są usługi publiczne i kulturalne	Waga zinwentaryzowanych i pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych przypadających na 1 budynek mieszkalny	Udział budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel	Udział budynków publicznych z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy w złym stanie technicznym	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy, które wymagają przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych
Waga wskaźnika	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Dąbrówka	7,50	100,00%	85,71%	0,00%	NIE	2 740,71	100,00%	-	-	-
Emilianowo	9,56	81,36%	61,02%	6,78%	TAK	975,76	84,75%	100,00%	0,00%	100,00%
Falknowo	6,85	87,50%	6,25%	100,00%	NIE	6 188,44	100,00%	-	-	-
Grabowiec	7,69	100,00%	7,69%	73,08%	NIE	2 552,88	100,00%	-	-	-
Jakubowo Kisielickie	4,76	81,82%	11,36%	84,09%	TAK	1 685,80	90,91%	50,00%	-	-
Januszewo	2,96	100,00%	96,15%	0,00%	TAK	2 163,46	100,00%	0,00%	-	-
Jawty Małe	5,71	100,00%	61,90%	95,24%	NIE	1 987,14	100,00%	-	-	-
Jawty Wielkie	5,99	87,65%	45,68%	41,98%	TAK	1 710,49	100,00%	100,00%	-	-

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Susz

Sfery	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna				Sfera środowiskowa		Sfera techniczna		
Cechy szczególne sfery (problemy)	Niski stopień przedsiębiorczości	Infrastruktura sanitarno-kanalizacyjna			Dostęp do podstawowych usług	Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska	Zła jakość powietrza	Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową	Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych	
Jednostka osadnicza	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	Udział budynków mieszkalnych korzystających z szamba względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	Lokalizacja na danym obszarze infrastruktury społecznej, w której świadczone są usługi publiczne i kulturalne	Waga zinventaryzowanych i pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych przypadających na 1 budynek mieszkalny	Udział budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel	Udział budynków publicznych z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy w złym stanie technicznym	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy, które wymagają przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych
Waga wskaźnika	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Kamieniec	3,90	100,00%	84,62%	0,00%	TAK	3 944,23	100,00%	100,00%	-	-
Krzywiec	2,33	85,00%	35,00%	65,00%	TAK	2 133,00	100,00%	0,00%	0,00%	100,00%
Lubnowy Mały	2,83	100,00%	53,45%	84,48%	TAK	2 121,72	100,00%	100,00%	0,00%	0,00%
Michałowo	4,39	91,49%	63,83%	6,38%	TAK	1 326,38	100,00%	100,00%	-	-
Nipkowie	10,23	79,31%	68,97%	0,00%	TAK	1 309,66	100,00%	0,00%	-	-
Olbrachtowo	0,00	75,00%	75,00%	37,50%	TAK	802,50	75,00%	0,00%	-	-
Olbrachtówko	4,76	97,30%	72,97%	0,00%	NIE	1 600,95	100,00%	-	-	-
Piotrkowo	2,93	100,00%	46,15%	38,46%	TAK	1 400,77	100,00%	50,00%	-	-

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Susz

Sfery	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna				Sfera środowiskowa		Sfera techniczna		
Cechy szczególne sfery (problemy)	Niski stopień przedsiębiorczości	Infrastruktura sanitarno-kanalizacyjna			Dostęp do podstawowych usług	Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska	Zła jakość powietrza	Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową	Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych	
Jednostka osadnicza	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	Udział budynków mieszkalnych korzystających z szamba względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	Lokalizacja na danym obszarze infrastruktury społecznej, w której świadczone są usługi publiczne i kulturalne	Waga zinwentaryzowanych i pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych przypadających na 1 budynek mieszkalny	Udział budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel	Udział budynków publicznych z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy w złym stanie technicznym	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy, które wymagają przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych
Waga wskaźnika	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Redaki	5,19	77,59%	10,34%	75,86%	TAK	850,09	100,00%	50,00%	-	-
Różnowo	8,96	91,18%	8,82%	73,53%	TAK	1 914,71	100,00%	100,00%	-	-
Rudniki	4,65	88,24%	76,47%	11,76%	NIE	3 199,41	100,00%	-	-	-
Ulnowo	2,30	93,75%	78,13%	25,00%	TAK	2 224,69	100,00%	100,00%	-	-
Żakowice	1,75	94,44%	11,11%	88,89%	TAK	2 365,83	83,33%	0,00%	-	-
Obwód 1	7,07	96,68%	96,21%	0,24%	TAK	8,34	77,73%	0,00%	0,00%	0,00%
Obwód 2	13,42	91,07%	89,29%	1,79%	TAK	7,44	75,00%	100,00%	8,33%	33,33%
Obwód 3	15,98	96,84%	88,42%	1,05%	NIE	6,91	75,79%	-	66,67%	0,00%
Obwód 4	11,51	93,57%	87,86%	5,71%	NIE	10,49	74,29%	-	-	-

Diagnoza służąca wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Susz

Sfery	Sfera gospodarcza	Sfera przestrzenno-funkcjonalna				Sfera środowiskowa		Sfera techniczna		
Cechy szczególne sfery (problemy)	Niski stopień przedsiębiorczości	Infrastruktura sanitarno-kanalizacyjna			Dostęp do podstawowych usług	Obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska	Zła jakość powietrza	Brak dostosowania budynków do potrzeb osób z niepełnosprawnością ruchową	Degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych	
Jednostka osadnicza	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	Udział budynków mieszkalnych korzystających z szamba względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru	Lokalizacja na danym obszarze infrastruktury społecznej, w której świadczone są usługi publiczne i kulturalne	Waga zinwentaryzowanych i pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych przypadających na 1 budynek mieszkalny	Udział budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel	Udział budynków publicznych z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy w złym stanie technicznym	Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy, które wymagają przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych
Waga wskaźnika	1	2	1	1	1	1	1	1	1	1
Obsz. 5	8,07	69,23%	88,46%	5,77%	TAK	236,28	100,00%	83,33%	-	9,09%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonej diagnozy

Obszar zdegradowany

Tabela 32. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego na terenie gminy Susz

Nazwa jednostki osadniczej	Suma wag wskaźników ze sfery społecznej, które wskazywały na występowanie zjawiska kryzysowego	Suma wag wskaźników z pozostałych sfer tj.: gospodarczej, środowiskowej, technicznej lub przestrzenno-funkcjonalnej, które wskazywały na występowanie zjawiska kryzysowego	Czy jednostka osadnicza została zakwalifikowana jako obszar zdegradowany?
Adamowo	4	2	NIE
Babięty Wielkie	6	5	NIE
Bałoszyce	9	3	TAK
Bornice	4	5	NIE
Bronowo	3	5	NIE
Brusiny	7	6	NIE
Chełmżyca	6	6	NIE
Czerwona Woda	4	8	NIE
Dąbrówka	4	3	NIE
Emilianowo	6	4	NIE
Falknowo	11	8	TAK
Grabowiec	9	5	TAK
Jakubowo Kisielickie	9	8	TAK
Januszewo	7	4	NIE
Jawty Małe	6	6	NIE
Jawty Wielkie	4	7	NIE
Kamieniec	4	3	NIE
Krzywiec	9	9	TAK
Lubnowy Małe	6	5	NIE
Michałow	5	6	NIE
Nipkowie	5	5	NIE
Olbrachtowo	3	5	NIE
Olbrachtówko	3	4	NIE
Piotrkowo	6	5	NIE
Redaki	12	7	TAK
Różnowo	14	6	TAK
Rudniki	7	6	NIE
Ulnowo	7	3	NIE
Żakowice	6	5	NIE
Obręb 1	6	2	NIE
Obręb 2	9	4	TAK
Obręb 3	4	2	NIE
Obręb 4	5	1	NIE
Obręb 5	11	3	TAK

Źródło: Opracowanie własne

W każdej z jednostek osadniczych, w której zidentyfikowano wysokie natężenie negatywnych zjawisk społecznych, współwystępują także negatywne zjawiska w co najmniej jednej z pozostałych sfer, co pozwala na stwierdzenie w ich obrębie stanu kryzysowego. Na podstawie powyższej analizy obszarami zdegradowanymi w gminie Susz są jednostki: Bałoszyce, Falknowo, Grabowiec, Jakubowo Kisielickie, Krzywiec, Redaki, Różnowo, Obręb 2 oraz Obręb 5. W poniższej tabeli przedstawiono powierzchnię oraz liczbę ludności obszaru zdegradowanego na tle całej gminy Susz.

Tabela 33. Powierzchnia oraz liczba ludności obszaru zdegradowanego na tle gminy Susz

Obszar zdegradowany	Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w łącznej powierzchni gminy [%]	Liczba ludności [osoba]	Udział liczby ludności obszaru zdegradowanego w liczbie ludności gminy [%]
Bałoszyce	775,85	3,21%	431	3,67%
Falknowo	555,88	2,30%	124	1,06%
Grabowiec	389,90	1,61%	82	0,70%
Jakubowo Kisielickie	550,92	2,28%	190	1,62%
Krzywiec	242,94	1,00%	71	0,60%
Redaki	759,84	3,14%	228	1,94%
Różnowo	496,35	2,05%	316	2,69%
Obręb 2	97,95	0,41%	794	6,76%
Obręb 5	104,59	0,43%	925	7,87%
Razem	3 974,22	16,43%	3 161	26,91%

Źródło: Opracowanie własne

Udział powierzchni obszaru zdegradowanego w powierzchni gminy Susz wynosi 16,43%, natomiast udział liczby ludności obszaru zdegradowanego w liczbie ludności gminy wynosi 26,91%.

Obszar rewitalizacji

Teren wyznaczony jako obszar rewitalizacji powinien obejmować całość lub część obszaru zdegradowanego. W celu wyznaczenia obszaru rewitalizacji, pod uwagę wzięto dwie najgorsze wartości poszczególnych wskaźników występujących w danej jednostce osadniczej na tle obszaru zdegradowanego gminy Susz. Wartość wskaźnika obszaru problemu w nauce uznano za najgorszy w przypadku wystąpienia gorszych wyników egzaminu 8-klasistów od średniej gminy z przynajmniej 2 przedmiotów. Z obszaru rewitalizacji wyłączono jednostki takie jak: Bałoszyce oraz Różnowo, ponieważ na obszarze tych jednostek nie było najgorszych

wartości wskaźników, a także Jakubowo Kisielickie, ponieważ na obszarze tego sołectwa najgorsza wartość wskaźnika wystąpiła raz.

Tabela 34. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji na terenie gminy Susz

Nazwa jednostki osadniczej	Suma występowania najgorszej wartości wskaźnika	Suma występowania drugiej najgorszej wartości wskaźnika	Czy jednostka osadnicza została zakwalifikowana jako obszar rewitalizacji?
Bałoszyce	0	0	NIE
Falknowo	3	1	TAK
Grabowiec	3	2	TAK
Jakubowo Kisielickie	1	0	NIE
Krzywiec	2	3	TAK
Redaki	2	3	TAK
Różnowo	0	0	NIE
Obręb 2	1	1	TAK
Obręb 5	1	1	TAK

Źródło: Opracowanie własne

Do obszaru rewitalizacji włączone zostały Falknowo, Grabowiec, Krzywiec, Redaki, Obręb 2 oraz Obręb 5.

Tabela 35. Powierzchnia oraz liczba ludności obszaru rewitalizacji na tle gminy Susz

Obszar rewitalizacji	Powierzchnia [ha]	Udział powierzchni obszaru rewitalizacji w łącznej powierzchni gminy [%]	Liczba ludności [osoba]	Udział liczby ludności obszaru rewitalizacji w liczbie ludności gminy [%]
Falknowo	555,88	2,30%	124	1,06%
Grabowiec	389,90	1,61%	82	0,70%
Krzywiec	242,94	1,00%	71	0,60%
Redaki	759,84	3,14%	228	1,94%
Obręb 2	97,95	0,41%	794	6,76%
Obręb 5	104,59	0,43%	925	7,87%
Razem	2 151,10	8,89%	2 224	18,93%

Źródło: Opracowanie własne

Udział powierzchni obszaru rewitalizowanego w powierzchni gminy Susz wynosi 8,89%, natomiast udział liczby ludności obszaru rewitalizowanego w liczbie ludności gminy wynosi 18,93%.

Załączniki

Załącznik 1. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji na tle gminy Susz.

Załącznik 2. Dane wykorzystane do obliczania wskaźników.

Spis tabel i rysunków

Tabela 1. Wykaz ulic i miejscowości wchodzących w skład jednostek osadniczych	5
Tabela 2. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie wraz z przyporządkowanymi im wagami	7
Tabela 3. Powierzchnia jednostek osadniczych wraz z liczbą ludności	9
Tabela 4. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie sfery społecznej	11
Tabela 5. Udział ludności w wieku od 0 do 18 lat włącznie w ludności ogółem na danym obszarze ...	12
Tabela 6. Udział bezrobotnych w ludności w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze	13
Tabela 7. Udział bezrobotnych pozostających bez pracy przez ponad 12 miesięcy w ogólnej liczbie bezrobotnych na danym obszarze	15
Tabela 8. Udział bezrobotnych z orzeczeniem o niepełnosprawności w ogólnej liczbie bezrobotnych	16
Tabela 9. Udział osób korzystających z pomocy społecznej z powodu niepełnosprawności	18
Tabela 10. Udział osób objętych pomocą społeczną z powodu ubóstwa w ludności ogółem	20
Tabela 11. Udział bezrobotnych z wykształceniem gimnazjalnym bądź niższym w ogólnej liczbie bezrobotnych	22
Tabela 12. Udział 8-klasistów z wynikiem z egzaminu poniżej średniej dla gminy w ogólnej liczbie 8-klasistów	24
Tabela 13. Wskaźnik liczby Niebieskich Kart na 100 mieszkańców	26
Tabela 14. Wskaźnik liczby przestępstw na 100 mieszkańców	27
Tabela 15. Wskaźnik liczby wypadków na 100 mieszkańców	29
Tabela 16. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie sfery gospodarczej.....	31
Tabela 17. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku od 19 do 59 lat włącznie (kobiety) oraz od 19 do 64 lat włącznie (mężczyźni) na danym obszarze	32
Tabela 18. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie sfery przestrzenno-funkcjonalnej.....	33
Tabela 19. Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci wodociągowej względem ogółu budynków mieszkalnych danego obszaru.....	34
Tabela 20. Udział budynków mieszkalnych podłączonych do sieci kanalizacyjnej lub posiadających przydomowe oczyszczalnie ścieków	36
Tabela 21. Udział budynków mieszkalnych korzystających z szamba	37
Tabela 22. Lokalizacja na danym obszarze infrastruktury społecznej, w której świadczone są usługi publiczne i kulturalne	39
Tabela 23. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie sfery środowiskowej.....	40
Tabela 24. Waga zinwentaryzowanych i pozostałych do unieszkodliwienia wyrobów azbestowych przypadających na 1 budynek mieszkalny	41
Tabela 25. Udział budynków mieszkalnych ogrzewanych piecem na węgiel	43
Tabela 26. Wykaz wskaźników wykorzystanych w analizie sfery technicznej	44
Tabela 27. Udział budynków publicznych z rozwiązaniami umożliwiającymi korzystanie z budynku osobom z niepełnosprawnością ruchową.....	45
Tabela 28. Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy w złym stanie technicznym	47
Tabela 29. Udział budynków mieszkalnych znajdujących się w mieszkaniowym zasobie gminy, które wymagają prac termomodernizacyjnych	48
Tabela 30. Kluczowe potencjały i bariery na terenie gminy Susz	50
Tabela 31. Zbiorcze zestawienie wskaźników określających problemy gminy Susz w roku 2021	52
Tabela 32. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego na terenie gminy Susz.....	61
Tabela 33. Powierzchnia oraz liczba ludności obszaru zdegradowanego na tle gminy Susz	62
Tabela 34. Wyznaczenie obszaru rewitalizacji na terenie gminy Susz	63
Tabela 35. Powierzchnia oraz liczba ludności obszaru rewitalizacji na tle gminy Susz	63
Rysunek 1. Podział gminy Susz na jednostki osadnicze	5